

Náš tednik

kulturno - politično glasilo

NAJLEPŠE DARILO
**DOBRA
KNJIGA**

svetovnih in domačih dogodkov

4. leto / številka 35

V Celovcu, dne 28. avgusta 1952

Cena 1 šiling

Naše veliko poslanstvo

Na letošnji praznik slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda je sv. oče naš slovil na ruske narode prisrčno pismo, v katerem jim zatrjuje, da Cerkev leta 1941 ni hotela vojne proti Rusiji in je tudi ni odobraval in da jih obhaja v njihovi zvestobi ter jih posveča brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Na to papežovo poslanico je odgovoril uradni moskovski komunistični list z očitkom, da je papež smrtni sovražnik Slovanov in je zato njegovo pismo vse prej kot iskreno. Ta nedavni dogodek, bliskoma razsvetli sedanji položaj, v katerem se nahaja Evropa. Vse bolj kot na primer zanimivo dejstvo, da so bili pri letošnjih svetovnih športnih tekmah v finskih Helsinkih slovanski športniki rešitelji časti belega plemena.

Evropa je na pragu novega veka. Železna zavesa kot razmejišče dveh strogo deljenih taborov vzdolž Evrope to dejstvo nekam potvarja, dnevni svetovni dogodki ga omiljujejo. Vsaj podzvestno pa čutimo prelom časov mi vsi. Jasno in nazorno ga je orisal dunajski nadškof-koadjutor z ugotovitvijo, da Cerkev nikakor ne bo bita noč, ni čuvaj zastarelih oblik socialnega in gospodarskega življenja. Razumeli ga bomo še bolj, če vsaj bežno pregledamo kulturni razvoj Evrope v zadnjih dveh stoletjih.

Evropska civilizacija se nahaja v razkroju. Že izza Martina Luthra se začena pomikati plaz navzdol, ko protestantski razkol potepta spoštovanje pred predstavnikom Cerkve, sv. očetom. Pred dobrim stoletjem in pol čuti franc. filozof Rousseau nevarnost razkroja in skuša Evropo rešiti s ključem, naj se vrne v nepokvarjeno, dobro naravo nazaj. Nemec Kant že zbrise duhovni svet in zaupa le še človeškemu razumu kot izključnemu vodniku. Za njim proglasi nemški filozof Hegel državo za edinega rešitelja in nositelja obče blaginje, dočim najdeta njegova naslednika Schoppenhauer in Nietzsche samo še pomilovanje in posmeh človekovi suženjski naravi. Jedka je ocena kulturnega razkroja Evrope po slovečem kulturnem zgodovinarju: iz liberalizma padamo v nacionalizem, iz nacionalizma se pogrezamo v socializem in komunizem, ob koncu pa je anarhija in smrt evropske civilizacije. Tako in nič drugače more končati Evropa brez Boga in brez duhovnega vodstva Cerkev.

Cerkev s skrbi in ljubeznijo do ljudstva spremlja ves ta usodni razvoj. V svojih okrožnicah naglašava veličino božjega dostojanstva, globino božje zamisli družine in družbinega življenja, strogo obsoja oboževanje človeka, države in plemena in skuša ljudstva vedno spet združiti ob viru življenja v Bogu. Letošnje leto je hkrati leto velikih katoliških shodov — v Barceloni, Berlinu in na Dunaju. Ti shodi so klicarji nove poti, ki ima svoje izhodišče v sv. evharistiji, svoj kažipot v božjih zapovedih in v njih tudi jamstvo, da se ohrani jedro vse tosvetne sreče, dostojanstvo in svoboda osebe.

Nedvomno je Evropa na razpotju, ob svoji skrajni odločitvi. Njeno civilizacijo, njene prekrasne stolnice, umetnostne hrame in kulturne domove zamore rešiti samo krščanstvo. Edino krščanstvo, obnovljeno in oživljeno po starih zapadnih narodih ali uresničeno po mladih slovanskih ljudstvih, more rešiti Evropo popolnega pogina in razkroja.

Slovanska ljudstva so v najmodernejši sodobni šoli, ki jim nazorno predločuje oblike reda, kakršnega morejo roditi stoletja brez Boga. Ta red je v resnici dete evropskega Zapada, njegovi početniki so Nemec Marks in tovariši. Svoj socialni in gospodarski recept izvaja iz razmer evropskega Zapada, ki se je zapisal denarju in njegovi oblasti. Svoj kulturni program izvaja iz zapadno-evropskega nauka o materializmu,

Meja naj ne loči

Nerešena vprašanja

V štajerskem letovišču in zdravilišču Gleichenberg trajajo že nad 10 dni pogajanja med zastopniki Avstrije in Jugoslavije zaradi ureditve malega obmejnega prometa in zaradi ureditve vrnitve zemljiške posesti dvolastnikom, avstrijskim državljanom.

Medtem ko je bilo mogoče razmeroma hitro rešiti vprašanje, kako daleč naj na obeh straneh meje sega obmejno ozemlje za mali obmejni promet, je bilo mogoče tudi rešiti razmeroma lahko, kdo in pod kakšnimi pogoji izdaja dovoljenja za prestop meje na eni in na drugi strani.

Težje pa je bilo vprašanje vrnitve premoženja dvolastnikom. To vprašanje je lažje rešiti na avstrijski strani kakor pa na jugoslovanski strani. Avstrija namreč premoženja jugoslovanskih državljanov ni zaplenila in tudi ni omejena v Avstriji z zakonom pravica zaseb. zemljiške lastnine. Drugače pa je v Jugoslaviji. Tam je po zakonu o agrarni reformi določeno, da je najvišja dovoljena površina zasebne zemljiške posesti 45 hektarov. Zato so vztrajali tudi jugoslovanski zastopniki v Gleichenbergu na zahtevi, da morejo dobiti avstrijski dvolastniki v Jugoslaviji zemljišče samo v tej izmeri. Tudi ni še bilo rešeno vprašanje, kakšno odškodnino naj bi dobili dvolastniki za zemljiško posest preko 45 hektarov. Verjetno tega vprašanja še ne bo mogoče rešiti na sedanji konferenci v Gleichenbergu in bo določena le posebna komisija, ki naj to in še nekatera druga vprašanja rešuje.

Tudi še ni določeno, ali naj dobijo vrnjeno zemljiško posest v Jugoslaviji samo oni avstrijski dvolastniki, ki so bili avstrijski državljani že pred vojno oziroma pred letom 1938. Prvotno je bila namreč stavljena zahteva, da pri ureditvi tega vprašanja ne pridejo v poštev oni avstrijski dvolastniki, ki so postali avstrijski državljani šele v novem času.

Končno tudi še ni rešeno vprašanje obdavčenja dvolastnikov v Jugoslaviji. Po sedanjih določilih je obdavčenje zemljiške posesti v Jugoslaviji tako veliko, da se komaj še izplača dvolastnikom prevzeti in obdelovati zemljišče na jugoslovanski strani. Po novih določilih pa bo tudi v Jugoslaviji določeno obdavčenje zemljiške posesti po kakovosti (kakor je bilo v stari Jugoslaviji). Vendar pa se bo količnik za obdavčenje stopnjeval tako, da bo za večjo zemljiško posest količnik obdavčenja večji kakor pa za manjšo zemljiško posest.

Jugoslovanski zastopniki so tudi zahtevali, naj ne bi dobili vrnjene zemljiške posesti v Jugoslaviji oni avstrijski dvolastniki, ki so bili člani in funkcionarji nacistične stranke.

Splošno pričakujejo, da bo konferenca v Gleichenbergu koncem tedna končana in bomo mogli o sklepih poročati v prihodnji številki „Našega tednika“.

Trst naj ostane samostojno ozemlje

V zadnji številki „Našega tednika“ smo poročali, da sta bila pri maršalu Titu na Brionih poslanika Združenih držav in Velike Britanije. O tem razgovoru samem niso izdali nobenega poročila in zato še danes ni popolnoma gotovo, kaj sta oba veleposlanika sporočila jugoslovanskemu ministrskemu predsedniku.

Iz članka, ki ga je priobčil te dni navadno zelo dobro obveščeni ameriški list „New York Times“, pa moremo sklepati, da sta sporočila oba veleposlanika maršalu Titu odločitev zapadnih velesil, da velesile ne vztrajajo več na obljubi, ki so jo dale Italiji ob priliki zadnjih italijanskih državnih volitev. Po tej obljubi naj bi Italija

dobila celotno Svobodno tržaško ozemlje, torej tudi sedanje jugoslovansko območje. Ker pa Jugoslavija ne bi nikakor pristala na odstop tudi najmanjšega dela jugoslovanskega dela Svobodnega tržaškega ozemlja in ker nadalje Italija ne bi mogla pristati na to, da dobi samo mesto Trst, je edina rešitev v tem, da sedanje stanje v eni ali drugačni obliki ostane.

V tem smislu bodo verjetno tudi potekali — tako sodijo — razgovori med britanskim zunanjim ministrom Anthony-jem Eden-om in med jugoslovanskim ministrskim predsednikom, ko bo Eden v drugi polovici meseca septembra obiskal Jugoslavijo.

PREGANJANI DUHOVNIKI

Papež Pij XII je izrekel posebno pohvalo duhovnikom, ki kljub preganjanju vztrajajo in zvesto opravljajo svoje duhovniške dolžnosti v komunističnih državah. Ko je z apostolsko ustanovo ustanovil vrhovni begunski svet, ki naj bi nudil duhovno pomoč tistim, ki morajo bežati iz svoje domovine, je hkrati obžaloval, da morajo duhovniki v komunističnih državah „živeti življenje brez človeškega dostojanstva.“

ki podreja vse duhovno snovnemu in taji svet duhovnih vrednot. Kot kulturni pojav pomeni pač najnižjo stopnjo večstoletnega razkroja, ker krčevito taji Boga in proglašajo Cerkev za svojega smrtnega sovražnika.

Fatimska Marija je priporočala molitev za Rusijo, da se Evropa reši svojega pogina. V tem je za katoličana in kristjana, ki se hkrati čuti pripadnika evropske vzajemnosti, prva in največja obveznost. Slovanskim ljudstvom pa je pridržana še druga naloga, da dokažejo, da so ohranili svojo krščansko kulturo. Le-ta je vznikla od tesnem sožitju slovanskih narodov s Cerkvijo in je spremljala njihovo rast in zorenje v najnovejši čas, ko prevzemajo od Previdnosti ključ do

SLOVENSKI KATOLIŠKI SHOD

Ob šestdesetletnici Prvega slovenskega katoliškega shoda, ki je bil avgusta leta 1892 v Ljubljani, je bil letos od 15. do 17. avgusta v Buenos Airesu Katoliški shod slovenskih izseljencev.

Shod je bil zelo dobro pripravljen in so mu bile predložene v potrditev dobro izdelane resolucije. Shod je bil pod varstvom preb! Device Marije in se je zato začel na praznik Vnebovzetja, dne 15. avgusta. O shodu bomo še poročali.

bližnje evropske bodočnosti. Zvestoba Bogu in Cerkvi je prvo evropsko poslanstvo tudi nas Slovencev, ki smo kot najzapadnejša slovanska veja na svojem telesu doživeli zaton zapadne evropske civilizacije.

Koroški Slovenci doživljamo in občutimo danes v svoji borbi za ohranitev narodne svojstvenosti, kako velike, ja, bistvene kulturne vrednote nam posreduje Cerkev. Vsakršen poizkus, reševati naše narodno vprašanje drugače, se je do danes izjalovil in bo ostal jalov tudi v konceptu nekega materialističnega slovenskega socializma, ki ostaja neživljenjski in nekulturen kakor je to tudi njegov učitelj, evropski komunizem.

KRATKE VESTI

Katoliškega dneva v Berlinu se je udeležilo okrog 200.000 ljudi. Prireditve so bile v vzhodnem in zapadnem delu mesta.

V New Yorku na dvorišču Fordsamskega vseučilišča je bila javna maša za svetovni mir in za sporazum med slovanskimi kulturami in narodi, ki živijo sedaj pod komunizmom ene ali druge oblike.

Dne 8. septembra bodo spet izročili projektu most preko Mure pri Radgoni. Pri obnovi mosta so v enaki meri sodelovali Avstrijci in Jugoslavlani, pomagali so pa tudi britanski pionirji. Most je bil porušen ob vojnih dogodkih leta 1945.

Število vseh rentnih zavarovancev v Avstriji, ki že prejemale rento, je doseglo število 679.018.

Ko je prispela prva ameriška revija v srbsko-hrvaškem jeziku v Beograd in je bila tam brezplačno na razpolago, je bilo za revijo tako zanimanje, da je v dveh dneh vsa naklada pošla.

V Ameriki bodo proslavili začeni s 30. 9. „teden sv. pisma“ kot spomin na 500-letnico izdaje Guttenbergove biblije.

Zagreškemu nadškofu Stepincu, ki živi v konfenaciji v župnišču v Krašicu (Hrvaška), so predpisale jugoslovanske oblasti 280.000 dinarjev davka. Ker verjetno nadškof te vsote ne bo mogel plačati, grozijo oblasti z zaplenbo župnišča.

Do začetka avgusta se znašale ameriške izgube na Koreji: 113.668 mož. Od teh jih je bilo 19.979 mrtvih, 83.177 ranjenih in 12.576 ujetih ali pogrešanih.

Ameriška tobačna družba je dala v promet nove cigarete, od katerih imajo prve ime po predsedniškem kandidatu Stevensonu, druge pa po predsedniškem kandidatu Eisenhowerju. Te imajo generalovo sliko in napis „I like Ike“ (jaz sem za Eisenhowerja).

Ameriški odbor za proslavo dneva Združenih narodov predlaga, naj bi letos ta dan proslavili po vsem svetu kot skupen praznik. Dan Združenih narodov je letos v petek, dne 24. oktobra.

Mednarodnega pašniškega kongresa v Washingtonu od 17. do 23. avgusta se je udeležilo okrog 2500 zastopnikov iz 55 držav. Naloga kongresa je bilo proučevanje umne ureditve in izkoriščanja pašnikov.

Po nekaterih poročilih iz Aten se bodo letošnjih skupnih grško-turških vojaških vaj v oktobru udeležile tudi jugoslovanske vojne edinice.

V Angliji je začel obratovati nov, najvažji plavž (visoka peč), ki ima premer 8 metrov in natopijo v njem dnevno 1000 ton železa.

Zaradi dolgotrajne suše bo tudi v Zapadni Nemčiji letošnja letina tako slaba, da računajo z omejitvijo porabe mesa in masla.

Potres je pretekli petek močno poškodoval mesto Bakersfield v južni Kaliforniji v Združenih državah. Dve osebi sta mrtvi, večje število pa je ranjenih.

V Severni Italiji — zlasti na Južnem Tirolskem in v Toskani — je napravilo silno neurje velike škode. V južnotirolskih Dolomitih je že zapadel sneg do višine 2000 metrov.

Vihar na Severnem morju je močno poškodoval večje število ladij. Potopil se je en britanski vlačilec in z njim en mornar, Nadalje se je potopila tudi ena ameriška tovarna ladja.

Na vsem območju Alp od Ligurskega zaliva v Franciji do vzhodne Avstrije je bilo v letošnjem poletju nad 100 smrtnih nesreč, od teh največ v Dolomitih. V Avstriji je bilo 24 smrtnih nesreč.

V domu za onemogle v Aurichu v Severni Nemčiji je izbruhnil požar, ki je uničil vso zgradbo, šest oseb je vsled opeklin umrlo.

Politični teden

Po svetu ...

Angleško politiko zadnjih desetletij so na splošno označevali kot politiko „splendid isolation — blesteče izolacije“. Še pred četrtoletjem je bila Velika Britanija svetovna sila in je mogla do dogajanj v Evropi ostati prav tako ravnodušna in vzvišena kot do dogajanj nekje drugje na zemeljski obli. Bila je res najmočnejša sila na svetu. Z drugo svetovno vojno se je položaj spremenil. Deli nekdanjega britanskega cesarstva so se osamosvojili, postali so suverene države, mnoge od teh vodijo celo politiko, ki se ne sklada z londonsko ali pa samo deloma. Zmanjšanje angleškega vpliva po svetu je samoposebi umevno privedlo tudi do dejstva, da je s politiko „vzvišene ali blesteče izolacije“ bolj malo opraviti. Svet je postal manjši in je kakor sosedje med seboj.

Treba je priznati, da so angleški državni razumeli tok časa in če so nekdanjim svojim kolonijam kot n. pr. Indiji, Egiptu — in v tej ali oni obliki tudi drugim — priznali samostojnost, suverenost ali samo večjo besedo, so na to lahko ponosni, ker so znali iti z razvojem in jih ta ni prehitel.

Pred dvema letoma še je evropsko časopisje spet pisalo o „vzvišeni izolaciji“, ko je londonska delavska vlada odklonila sodelovanje pri Schumanovem načrtu, katerega danes označujejo kot „montansko unijo“. Težki očitki so padali na angleški račun, češ da noče sodelovati pri gospodarski in vojaški organizaciji zapadne Evrope, ki je ogrožena iz Vzhoda itd. Mnogo očitkov je bilo tudi utemeljenih. Danes moremo povedati, da so po vsem videzu tukaj Angleži opustili svojo politiko rezerviranosti. Ko je „Montanska zveza“ tudi brez njih bila osnovana in pričela delovati, so pokazali pripravljenost za sodelovanje.

V Londonu je bil predsednik „Montanske unije“ Jean Monnet in ne brez uspeha. Uradna izjava, izdana po konferenci z angleškimi politikami, pove, da bo v kratkem prišla v Luksemburg, kjer je začasno sedež „Montanske zveze“, angleška vladna delegacija, ki bo sklenila ožje in stalno sodelovanje med Anglijo in „Montansko zvezo“. Podoba je torej, da bo med Anglijo in Evropo na gospodarskem področju prišlo do najtesnejšega sodelovanja — to dejstvo je za utrditev zapadno-evropskega ravnotežja zelo važno. Obenem s tem zasluži tudi večjo pozornost izjava angleškega zunanjega ministra Edena, da se bo 15. septembra udeležil zasedanja „Evropskega sveta“ v Strassbourgu in da bo tam govoril. To kaže na povečanje političnega zanimanja Anglije za evropske sode.

Da hočejo Angleži soodločevati v vseh področjih svetovne politike, dokazujejo potovanja njihovih državnikov. Zadnjikrat smo omenjali obisk ameriškega vojnega ministra v Jugoslaviji in v zvezi s tem govorice o predstojeci pogodbi med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo ter o pritisku ameriške diplomacije, da naj Jugoslavija in Italija začneta z reševanjem tržaškega vprašanja.

Zdaj pojde angleški zunanji minister Eden na enotedenski obisk k maršalu Titu in zatem bo več dni na Dunaju gost avstrijske vlade. Ni pretežno spraviti na isti imenovalec sestankov Tito-Gruber (nadaljevanje so razgovori v Gleichenbergu med avstrijsko in jugoslovansko delegacijo), obisk poveljnika sredozemskega angleškega brodovja pri Titu na Brionih, prihod turških častnikov v Beograd, obisk jugoslovanske parlamentarne delegacije v Atenah itd. Angleži tudi v južno-evropskem prostoru ne žele prepustiti vse iniciative Amerikancem, temveč hočejo tudi sami soodločevati pri politični in vojaški konsolidaciji tega strateško izredno važnega ozemlja. Vojaško-obrambno težišče Zapada se je premaknilo proti jugovzhodu. Vojaška zveza Turčija-Grčija-Jugoslavija bi za Zapad pomenila obrambni zid nekaj desetnih divizij vojakov, ki jih štejejo med najboljše na svetu. In tako zvezo je mogoče ustvariti takorekoč čez noč, medtem ko se pravi Zapad — Francija, Italija itd. prereka o trajanju vojaškega roka.

VZPOREDNOST RAZVOJA V PERZIJI IN EGIPTU

je vsak dan očitnejša. Oba ljudska tribuna — Mosadek in Naguib imata iste prijatelje in iste sovražnike. Medtem ko jima plemenitašev in veleposestnikov skoraj ni treba resno jemati kot sovražnike — agrarna reforma ne zadeva skoraj na noben odpor, politično so brez vpliva in volje — pa je

položaj na njih leviici dokaj kočljiv. Tako Naguib kot Mosadek sta dovolj realistična in vesta, da bi nadaljnje popuščanje levičarsko-revolucionarnim strujam privedlo samo do njihove lastnega padca. Tak razvoj pa bi ne šel v račun nobeni od zapadnih sil in prvi so bili Amerikanci, ki so to uvideli. Kolesa razvoja v zadnjih mesecih v arabskem svetu ni mogoče zaobrtniti. Treba je še večje zlo preprečiti in materialno in politično pomagati obema vladama — Naguibu in Mosadeku.

Na Koreji fronte stoje kot so stale pred meseci, pogajanja tičijo kot so tičala pred meseci, v Moskvi pa je zastopstvo vlade komunistične Kitajske pod vodstvom zunanjega ministra Ču-En-Laja. Nobenega dvoma ni, da se razgovori vrte okrog slepe ulice, ki se ji pravi vojna na Koreji. Vojaške zmage tam niso dosegli, zadnje bitke tudi niso izgubili.

Še večjega pomena pa je sklicanje plenuma Komunistične stranke boljševikov v Moskvi. Stalinov odlok o sklicanju te skupščine komentira vsa svetovna javnost z mrzlim zanimanjem. Ali gre za Stalinovo nasledstvo ali gre za utrditev programa za prihodnjih pet let ali še več. Ali bodo tam padli zaključki o miru ali vojni? Po dogodkih zadnjih mesecev ni mogoče trditi, da bi se vojna nevarnost povečala.

VODITELJ SPD DR. KURT SCHUMACHER UMRL

Schumacher je bil nedvomno ena najmarkantnejših političnih osebnosti sodobne Evrope. Kot voditelj druge največje politične stranke Zapadne Nemčije — opozicionalne socialistične je zastopal stališče,

da je treba z vsemi silami delati za zedinjenje celotne Nemčije (zapadne in vzhodne). To svoje stališče je utemeljeval s tem, da je razkosana Nemčija večja nevarnost za mir v Evropi kot pa zedinjena. Ta njegova politična smer ga je privedla tudi do znanih odklonilnih stališč do „Montanske zveze“ in do „generalne pogodbe“, oborožitve zapadne Nemčije, do zahtev po Posarju, proti Atlantski zvezi itd. Vse to je znal utemeljevati logično, njegov govorniški dar je bil izreden. Kljub čistosti njegovega značaja kot politik so mu mnogi očitali premočen nacionalizem.

... in pri nas v Avstriji

Zunanji minister dr. Karel Gruber, ki se je mudil v Braziliji, se vrača v Avstrijo. Glavna naloga njegovega potovanja je bila pridobiti brazilsko vlado, da bi njen zastopnik pri Organizaciji združenih narodov v jeseni zagotovil sprejem Avstrije v Organizacijo združenih narodov. Ob jesenskem zasedanju samem bomo videli, v koliko se bo to posrečilo. — Mogoče bodo takrat govorili tudi o avstrijski državni pogodbi. To pa vse ne bo imelo velikega uspeha, ako ne bodo tudi Sovjeti pristali na to pogodbo.

Ko se vrača domov zunanji minister, pa je odpotoval v zamejstvo in sicer v Združene države avstrijski finančni minister dr. Kamitz. V Srednji Ameriki bo zborovanje Svetovne banke in pa mednarodnega plačilnega fonda. Gotovo bo pri tem govoril tudi o dosedanji uporabi in o nadaljni dodelitvi ameriškega denarja evropskim državam. Zato bo gotovo govoril avstrijski finančni minister v Ameriki o dosedanji

Odškodnina političnim preganjancem

Po določitih zakona z dne 4. julija 1947 (Opferfürsorgegesetz) so mogli dobiti oni, ki so bili oškodovani zaradi borbe za svobodno in demokratično Avstrijo ali pa so bili politično preganjani v času od 6. marca 1933 do 9. maja 1945, uradno potrdilo (Amtsbescheinigung) ali izkaznico (Opferausweis).

Imetniki takih izkaznic imajo po zakonu pravico do raznih ugodnosti pri rentnem in nezgodnem zavarovanju, pri ustanavljanju gospodarskih podjetij, pri oddaji raznih poslovalnic loterij in tobačnih trafik, pri oddaji stanovanj in javnih zemljišč, uživajo razne ugodnosti pri plačilu davkov in pristojbin. Razen tega imajo pravico na rento, na zdravniško oskrbo. Izdaja tega potrdila je podaljšana do 31. decembra 1952 in ni verjetnosti, da bi bil ta rok še podaljšan. Zato nujno svetujemo vsem, da si imenovano izkaznico — Amtsbescheinigung in Opferausweis — takoj preskrbijo.

Te dni bo verjetno dobil veljavnost zakon, ki je bil sprejet dne 7. julija letos in ki je že 7. dopolnitev zakona o žrtvah nacizma. Ta zakon predvideva odškodnino za one, ki so bili v zaporu iz političnih razlogov. Za izplačilo te odškodnine ni potrebno nikako potrdilo o nastanku kake škode in dobijo odškodnino vsi oni, katerih dohodek v letu 1950 ni bil večji kakor 100 tisoč šilingov.

Važno pa je določilo, da morejo dobiti odškodnino le oni, ki imajo uradno potr-

dilo ali izkaznico (Amtsbescheinigung ali Opferausweis) in ki so bili zaprti ali priprti v času od 6. marca 1933 do 9. maja 1945 iz političnih razlogov ali zaradi vere ali narodnosti. Ako je žrtev nacizma že mrtva, imajo pravico na odškodnino nje nasledniki. Ti imajo pravico do odškodnine tudi brez uradne izkaznice. To pravico do odškodnine ima najpreje vdova (ako je bil zakon sklenjen pred 1. majem 1945 ali pa sta vsaj živela v skupnem gospodanjstvu). Nato imajo pravico na odškodnino otroci in končno tudi starši ali sestre ter bratje, seveda samo, ako so živeli z žrtvijo nacizma v skupnem gospodinjstvu.

Kot odškodnina je določena za vsak mesec, ki so ga politični preganjanci preživeli v zaporu, po 431 šilingov. Začetni meseci veljajo kot celi meseci. Preostali dobijo polovico gornje vsote. Ako sta bila oče in mati v zaporu (pa ne živita več), imajo otroci pravico do skupne odškodnine v višini 616 šilingov za vsak mesec zapore.

Izplačilo odškodnine je po zakonu mogoče razdeliti na največ štiri leta.

Predlog za izplačilo odškodnine po tem zakonu je nasloviti na pristojno okrajno glavarstvo, odloča pa deželni glavar. Proti tej odločbi bo dopustna pritožba na ministrstvo za socialno skrbstvo. — Prošenj za izplačilo odškodnine ni treba kolkovati in izplačane odškodnine niso vštene med dohodke za določanje dohodninskega davka.

Slovenci v Nemčiji

Moers-Meerbeck, 21. avg. 1952

Na dan Velike gospojnice, dne 15. avgusta, smo poromali Slovenci v Nemčiji k Mariji v Kavelar. Ob tej priliki smo praznovali tudi jubilej preč. gospoda župnika Teodorja (Božidarja) Tensunderna iz Berklingshausena.

Zbrali smo se na ta dan Slovenci iz Nemčije, pa tudi iz Holandske in iz Belgije, da v zvezi z našim romanjem počastimo voditelja westfalskih Slovencev, našega priljubljenega Teodorja Tensunderna.

Ob 10. uri smo imeli slovesno sv. mašo, po maši pa smo šli k skupnemu obedu v dvorano Heidelberger Fass. Tam so nastopili tudi naši rojaki iz Holandske in Belgije v narodnih nošah ter naši pevci iz Gladbecka.

Posebej moramo omeniti, da nas je ob tej priliki obiskal tudi prevzvišeni škof

Backen iz Münstra. In z veseljem moramo omeniti tudi to, da je bil prvi njegov pozdrav v slovenskem jeziku, ko nas je pozdravil z: „Živijo Slovenci!“

Na sporedu so bile najpreje deklamacije, petje, rajanje in godba. Kot prvi je govoril predsednik društva sv. Barbare iz Gladbecka, g. Jože Dobravec, ki je v svojem govoru orisal delovanje jubilara, župnika Tensunderna. Nato pa je poudaril velik pomen njegovega delovanja. Za njim je govoril izseljenski duhovnik med holandskimi Slovenci, preč. g. Nande Babnik, ki je s svojimi lepimi besedami izvalil marsikatero solzo iz naših oči. Govoril je tudi prevz. škof münstrski, ki se je v svojem govoru spominjal svojega dela med Slovenci. Nato je pa navduševal vse navzoče in sploh vse Slovence na tujem za delovanje v čast Bogu, veri in dobro narodu.

uporabi denarja, ki ga je dobila Avstrija iz Amerike. Na podlagi tega bodo nato sklepali o novih kreditih Avstriji.

V Beljaku se je prejšnji teden končalo zborovanje Zveze krščanskih demokratov, kjer so bili zbrani zastopniki 16 narodov Evrope. Ze v zadnji številki „Našega tednika“ smo rekli, da se v celoti pridružujemo izjavam zastopnikov evropskih narodov na tem zborovanju. Le nekaj moramo pri tem omeniti in to velja za avstrijske zastopnike. Ti so v Beljaku spet zelo lepo govorili o potrebi medsebojnega sporazumevanja med narodi. Najlejša prilika, da to pokažejo v dejanjih, imajo avstrijski zastopniki sami na Koroškem, kjer živita dva naroda. Toda od besed se Avstrijci pač ne morejo doko-pati do dejanj in je ravno to pokopalo že staro Avstrijo.

Tudi v Gleichenbergu poizkušajo najti zastopniki Avstrije in Jugoslavije podlago za sporazum. Ta sporazum naj bi omogočil obmejnemu prebivalstvu obeh držav (na obeh straneh so ne v glavnem skoraj samo Slovenci), da ne bi živeli ob meji, ki oba dela naroda loči, ampak ob meji, ki oba dela istega naroda zbližuje.

Ko pa govorimo ravno o važnosti prijateljstva med narodi in med sosednjimi deželami, naj omenimo še prijateljski sestanek koroške kmečke mladine in štajerske kmečke mladine na Pack-u, na meji med Koroško in Štajersko. Tam se je v nedeljo sestala kmečka mladina obeh sosednjih dežel. Najpreje je bila po pozdravu predsednikov obeh kmetijskih zbornic sv. maša na prostem. Sv. mašo je daroval šentpavelski opat, ki je med sv. mašo govoril o povezanosti kmečkega življenja z Bogom. Nato je pozdravil mladino obeh dežel zastopnik kmet. ministrstva, min. svet. ing. V. Kopetz. Sledile so tekme koscev, drvarjev, kuharic, šivilij itd. — Gotovo taki prijateljski sestanki mladine mnogo pripomorejo do zbližanja med prebivalstvom sosednjih dežel.

Občni zbor Kmečke gospod. zveze

Popravek

„V Vaši številki 29 z dne 27. julija 1952 ste v komentarju k popravku pod naslovom „Očni zbor Kmečke gospodarske zveze“ napisali: „Pri posvetovanju o zadržanju mandatov Kmečke gospodarske zveze“ pri volitvi prezidenta Kmetijske zbornice je igralo bistveno vlogo od g. dr. Francija Zwitterja dano zagotovilo, da socialisti ne bodo sklenili kompromisa z OeVP glede volitve predsedstva v Kmetijski zbornici.“

Ta trditev ni resnična. G. dr. Franci Zwitter ni dal tega zagotovila, temveč je zagotovil, da med socialisti in OeVP še ni prišlo do sporazuma glede volitve predsedstva v Kmetijski zbornici.

Vi pišete dalje: „To zagotovilo sta dala isto dopoldne, dne 8. februarja, še dvakrat g. dr. Franciju Zwitterju v Kmetijski zbornici sami tako g. deželni glavar Wedenig kakor tudi tajnik socialistične stranke g. Sima.“

Ta trditev ni resnična. G. dr. Franci Zwitter dne 8. februarja sploh ni bil v Kmetijski zbornici in tudi na dan volitev tega zagotovila nista dala še dvakrat g. dr. Franciju Zwitterju v Kmetijski zbornici sami tako g. deželni glavar Wedenig kakor tudi tajnik socialistične stranke g. Sima. Tudi tu je bilo povedano le, da še vedno ni prišlo do sporazuma med socialisti in OeVP.“

Popravek smo dolžni po zakonu objaviti, čeprav v bistvu potrjuje to, kar smo pisali 27. julija 1952.

Kar pa se tiče vrednosti popravkov se pridružujemo tudi mi mnenju socialistične „Neue Zeit“ z dne 22. avg. 1952, ki pravi, da je po § 23 tiskovnega zakona list dolžan popravek objaviti, čeprav vsebuje popravek neresnico.

K popravku samemu ugotavljamo: Na dan volitev prezidenta Kmetijske zbornice, ki se je vršila v Kucherhofu, kateri pa je del Kmetijske zbornice, je bil navzoč g. dr. Franci Zwitter. Ta je tam izjavil poročevalcu našega lista, da po izjavi g. glavarja Wedeniga socialisti ne bodo šli z OeVP. Isti dopoldan se je g. dr. Franci Zwitter še razgovarjal v Kucherhofu z g. glavarjem Wedenigom in s tajnikom socialistične stranke g. Sima.

Ko je g. dež. glavar Wedenig razglasil, da je napravljen kompromis med SPOE in OeVP, je g. dr. Franci Zwitter to objavil kvitiral s pripombo „hudičevi socialisti“. Verjetno bi ta opazka izostala, če bi rezultat pogajanj odgovarjal pričakovanju in prejšnjemu pogovoru.

Koncerti „Slavčka“ v Belgiji

Pariz ni bil naš zadnji cilj. Z avtomobiloma smo se brez posebnih neprijetnosti na francosko-belgijski meji pripeljali v Belgijo. Tudi tam je naseljenih precej slov. rojakov, katerim smo hoteli s slovensko pesmijo prinesiti košček domovine. Naseljeni so v okolici mest: Mons, Charleroi in Liège, kjer so veliki rudniki.

V sredo 30. 7. se je vršil pevski nastop „Slavčka“ v Qvaregnon-u pri Monsu. Tu Slovenci niso strnjeno naseljeni; živijo raztreseno v več krajih, ki so od Monsa precej oddaljeni. Na koncert jih je privedlo hrepenenje po slovenski pesmi in snidenju z rojaki iz Koroške. Poudariti moram, da jih je koroška narodna pesem nadvse navdušila.

V Quaregnon-u se je vršilo tudi snemanje za radio Hainaut. Po prireditvi in snemanju plošč so se odpeljali precej utrujeni člani okteta k slovenskim družinam, katere so pevce sprejele. Pogovarjali smo se o Koroški, o življenjskih razmerah, v katerih živijo Slovenci v Belgiji ter o slovenski domovini, katera se je nam ravno na tej turneji zdela brezmejna. Kako gostoljubno so nas sprejele posamezne družine ter poskrbele za naš telesni blagor, je težko povedati. Tudi tukaj velja isto, kar smo že na drugem mestu zapisali: Počutili smo se kot doma. Družinam: g. Viktorja Čarja, g. Vida Žonta, g. Ivana Mlakarja, g. Ladota Zingerja, g. Tomaža Gnezda ter g. Staneta Tratnika Bog plačaj za tako dobro postrežbo.

Dne 1. avgusta smo se odpeljali v Charleroi, kjer se je vršil koncert v predmestju Gilly ob 6. uri zvečer. Kakor v Monsu, tako je tudi tukaj bila prireditev skrbno pripravljena. Preč. g. Zdravko Reven je povabil že tedne prej rojake pisмено na koncert ter v vsakem oziru poskrbel, da je prireditev sijajno uspela. Kljub temu, da se je ta vršila med tednom, so si slovenski rudarji uredili čas tako, da so se mogli lahko udeležiti koncerta koroških pevcev in nastopa mešanega zbora iz Chatelineau, katerega spretno vodi g. Ivan Kodeh. Voditelj „Slavčka“ je v imenu okteta izrazil veselje in začudenje nad tako lepim petjem domačega zbora ter bodril Slovence, naj podprejo z vsemi močmi zbor, ga razširijo, da bo ta zopet postal klicar za aktivno prosvetno delovanje Slovencev v okolici Charleroi.

Po koncertu smo nadaljevali s petjem na dvorišču pred dvorano, poslušalci se niso mogli ločiti od pevcev, s katerimi so skupno zapeli „Hej Slovenci“ ter s tem izrazili ponovno obljubo zvestobe do materinega jezika in slov. naroda. Mnogo oči je bilo solznih, iz obrazov slov. izseljencev je sijala na eni strani velika hvaležnost pevcem, kateri so jim prinesli s seboj košček domovine, na drugi strani pa trdna zvestoba do narodnih svetinj.

Temna noč je že bila, ko smo se vračali

k slov. družinam v Chatelineau, kjer so nas sprejeli v oskrbo: g. Ivan Trop, g. Hinič, g. Zagar, g. Ivan Kovač ter g. Bezenšek. Prav prirčna zahvala gospodu Jožetu Kovachu za gostoljubnost, katero smo uživali pri njegovi družini v Marchienne, tudi za prevažanje z avtom v okolici Charleroi. Tudi gospod Tomaž Gantar je bil tako dober, da nam je stavil nekaj ur svoj avto na razpolago ter nas na svojem domu, kjer so se pevci domačini in „Slavček“ sešli 2. avgusta zvečer, bogato pogostil.

Naslednji koncert je bil na področju preč. g. Zaklja. Skupaj s preč. g. Revnom torej smo se odpeljali v Hasselt, kjer se je vršilo snemanje slov. pesmi za radio.

Glavni koncert pa se je vršil v Eisdenu. Eisdenu v provinci Limburg nam je bil znan vsaj že po imenu najpožrtvovalnejšega prosvetnega delavca v provinci Limburg, g. Štefana Roglja, kateri je sodeloval uspešno pri veliki prireditvi lansko leto v Brunsumu na Holandskem. Tiskarski skrat ga je lansko leto prezrl v poročilu „Našega tednika“. Zato naj letos zamujeno nadoknadimo, še predvsem, ko je velik del truda za uspešen nastop v Eisdenu slonel na njegovih ramah.

Prireditve je otvoril preč. g. Vinko Zakelj, kateri se je med časom, ko je gostoval „Slavček“ še izven Belgije, s posebno korožnico obrnil na svoje rojake ter jih povabil na veliki pevski nastop: „V vaši težki borbi za vsakdanji kruh ste potrebni zdravega razvedrila. Korošci pod vodstvom dr. Inzka prihajajo med nas, da nam zapoje in nas razvesele, kot znajo le oni. Slovenci v Nemčiji, Holandiji in Franciji jih na njihovi poti navdušeno sprejemajo in se s solzami od njih poslavljajo. Kakšen sprejem jim bomo pripravili mi? Zavedajmo se,

da je to naša skupna zadeva! Korošci prihajajo med nas za nas vse. Kot bratje in sestre se složno združimo in napravimo vse potrebno, da bo koroška pesem v naši sredi doživela pravcati triumf. Naj nihče ne zamudi izredne prilike! Rojaki na plan!”

Slovenci v provinci Limburg so upoštevali besede svojega duhovnega voditelja ter napolnili veliko dvorano, ki je večja od pliberške telovadnice.

Ob začetku prireditve je spregovoril preč. g. Vinko Zakelj. Naglasil je, da doslej še ni bilo v Eisdenu tako veličastne prireditve z izredno pestrim sporedom. Pozdravil je oktet „Slavček“, rojake iz Holandije ter izrazil veselje nad tako lepo udeležbo, saj so slov. rojaki prinesli s tem dokaz, da znajo v pravi meri ceniti obisk koroških rojakov, kateri so prinesli novega, vedrega duha v naše vrste. Pozival je Slovence, živče okoli Eisdenu, da naj ne popustijo v delu za narod, domovino in Boga.

Nato se je razvil obširen program, pri katerem je sodelovala tudi slov. mladina iz Holandije. Zastopani so bili seveda tudi fantje-harmonikarji, kateri so sodelovali že v Herlenu.

Kot prvi zbor je nastopil slov. mešani zbor „Zvon“ iz Eisdenu s pesmimi: Kadar mlado leto, Hrepenenje, Slovenska pesem in Tam na vrtni gredi. Zbor vodi sijajen tenorist, gospod Štefan Rogelj, duša prosvetnega gibanja v Eisdenu. Vsi pevci, med njimi smo opazili precej mladine, so nastopili v pristnih narodnih nošah, kar je posebno prijalo našim očem.

Častno se je odrezala holandska mladina, od prvega do zadnjega. Žela je po pravici močno odobravanje.

Nad vse presenetil pa nas je mladinski zbor iz Eisdenu, tudi tega vodi g. Štefan Ro-

gelj. Zapel je pesmice: Veseli Kranjec, Na Gorenjskem, Oj ura že bije in Večerni zvon. Mladina, tako naprej!

Prvi del prireditve pa je zaključil „Slavček“ s osmimi pesmimi, med katerimi je naravnost vžgala „Pesem od rojstva“ s počasnim fajmoštom.

Po odmoru so sledile skioptične slike iz Koroške, večer pa sta zaključila „Zvon“, s pesmimi Lipa. Na goro, Planinar in Naša zvezda. ter „Slavček“. Predno pa je zadonela zadnja pesem okteta „O večerni uri“, je podarila deklica v narodni noši pevcem s Koroške šopek nageljnov, predsednik prosvetnega društva sv. Barbare g. Petelin Franc pa se jim je zahvalil za njihov obisk ter poudaril, da je bil obisk „Slavčkov“ velike važnosti, ker je prinesel v vrste izseljencev novega navdušenja za narodno delo in zavest, da Slovenci po svetu mislijo nanje.

V imenu „Slavčka“ je spregovoril pevodja, ki je naglasil tesno povezanost med izseljenjskimi družinami v Belgiji in domovino.

Prireditve v Eisdenu bo ostala udeležencem leta in leta v neizbrisnem spominu. Za predpriprave vsem sodelavnikom najlepša hvala, poleg že omenjenim gospodom še predvsem g. Kovačiču Francu, tajniku prosvetnega društva sv. Barbare.

Drugi dan, torej 3. avgusta, je bil po skupni sv. maši nastop pevcev iz Eisdenu in okteta „Slavček“ v Seraing-u pri Lüttich-u (Liège) v Valoniji. Čim je bila za Belgijce na Flamskem povezava v flamsčini, je morala biti tukaj v francoščini in seveda tudi v hrvaščini, kajti največ udeležencev je bilo tukaj Hrvatov, katerim je „Zvon“ zapel celo nekaj hrvaških, med njimi: „Lipe li su mlade Kaštelanke“, „Oj jesenske duge noči“.

Ob zaključku koncerta se je razvil domač razgovor med Korošci in hrvaškimi izseljenci. Pri njih je prenočil del naše skupine. Tudi pri Hrvatih ne moremo dosti podčrtati gostoljubnosti, katero so uživali naši pevci.

Pripravljenega pa so imeli za Korošce celo koštruna na ražnju, vendar nas je hotela imeti še za nekaj ur v svoji sredi holandska mladina. Tako smo se še za nekaj ur odpeljali v Holandijo.

Velike zasluge za predpriprave koncerta v Seraing-u ima tudi poleg mnogih neimenovanih g. Anton Radovič.

Nastopi v Belgiji so nam bili dokaz, da sta preč. gospoda Zdravko Reven in g. Vinko Zakelj res vse storila, da bi se vsi Slovenci v Belgiji udeležili koncertov. Ta dva vzorna duhovnika, ki hodita iz kraja v kraj in skrbita za duše izseljenih Slovencev, skrbita tudi za narodno delovanje in izobraževanje. Nesebično in požrtvovalno bdita nad delom in usodo Slovencev; blagor izseljencev je njih blagor. Njima in vsem rojakom v Belgiji toplo zahvala za lep sprejem in vso domačnost, ki smo je bili deležni med njimi.

Slovo

Oj ljubca, zdaj zdrava ostani,
še enkrat poglej mi v oko!
Oj ljubca, še enkrat se vzdrami
in zadnjič podaj mi roko!

Oj draga, zdaj zdrava ostani,
le srečo želim ti vse dni!
Ah, zvesta pa stoj mu ob strani,
ki srce le zanj ti gori!

Oj dečva, zdaj zdrava ostani,
pozabi na moje srce!
Nikoli se cvetja ne brani,
ki s trnjem povezano je!

A v srcu te nosil bom svojem
do zadnjega, zadnjega dne! — — —
To vem, da od Njega bom sojen,
ki ve za nedolžno srce!

Franbo

Sed libera nos a malo*

Vse grenkobe,
temne dobe
duh nevéčen
vsili nam...
ves nesrečen
vpilješ: kam! —
„Vsega hudega nas reši!“
prošnja da srce uteši —
V sreči — v boli
vedno moli
v dnu srca! —
To v življenju
libera
bo v trpljenju...
„Ne vpelji v skušnjava nas!“
kliče naj srce na glas,
bloden, teman naš je čas...

* in reši nas hudeha

Valentin Polanšek

Karel Mauser:

Jamnik

(21. nadaljevanje)

„Marsikaj pride, kar človek ne čaka. Pride pa mine.“
Nalašč je hotel mimo Barbarinih besedi.

„Kaj sta imela z Lojzom v gmajni?“ je nenadoma bruhnilo iz nje.

„Z Lojzom? Les sva spravljala.“

Glas mu je bil nekam leden.

„Če ti je prav, Barbara, bi prišel jutri sejat. Videl sem, da ti je Prosenar že zoral.“

Z zaprtimi očmi je sedela Barbara ob peči. Roke so se ji bile zagreble v predpasnik in Petru se je zdelo, da ji gre na vek.

„Prav, Peter. Saj sem letos pozna z ječmenom.“

Že pri vratih je Rakarjev povoščil lahko noč. Ni slišal, ali mu je Barbara odgovorila ali ne.

Čudno tamast je prišel domov.

Ko je legel, je kar naprej mislil na Barbaro in na njene zaprte oči. Sluti torej, skoraj že ve, da se je v gmajni nekaj zgodilo. Na jasnem si pa še ni. Torej Lojz pri njej tudi še ni tako daleč kakor govori.

In počemu hoče Barbara vedeti, kaj je bilo v gmajni? Če ima Lojza rada, ga bo vseeno vzela.

Skoraj mu je bilo žal, da je šel v bajto. Mar bi jo bil na vasi ustavil, vprašal in šel svojo pot.

Če bi ji povedal, da sta se udarila zaovljo nje, kaj bi rekla? In če bi ji rekel, da je šel Lojz s cepinom nanj, bi ga pustila?

Ne, ne pove ji, kaj je bilo v gmajni. Da ne bo Lojz mislil, da jo je na ta način mislil dobiti zase.

Vso noč se je prepiral s samim seboj. Truden je zaspal.

Zgodaj je bil pred Kočarjem. Vrata so bila odprta. Barbara je kuhala zajtrk.

Povoščil je dobro jutro in koj vprašal, če ima ječmen že pripravljen.

„Tako se ti menda ne mudi. Saj zajtrkoval gotovo še nisi. Če ni ženske pri hiši, so dedci večkrat lačni.“

„Sem si skuhal nekaj.“ je bleknil Peter. Pa se je zlagal, ker je v resnici bil še tešč.

„Tarbehar tam je, kjer dela.“ je rekla resno. „Kar sedi. Bom jaz tudi še nekaj popila.“

Ubogal je, čeprav bi bil rad že zunaj.

„Za dež se bo rado napravilo.“ je rekel.

„Sem že gledala. Kar prav bi bilo. Samo, da bi bil ječmen pravi čas v zemlji.“

„Bo.“ je zatrdil.

Potlej sta jedla. Petru je bilo nerodno. Kaj, ko bi zdaj prišel Lojz. To bi pogledal. Le kaj bi rekel?

Pa ga ni bilo. Ko je Peter zadel vrečo z ječmenom in stopil iz bajte, si je vendar oddahnil. Barbara je zaklenila vrata in odšla za njim s sejalnico.

Ko bo posejano, bo prišel Prosenar. Dokler bo ječmen na vrhu, bodo ptiči kar naprej na njivi.

Na njivi se je Petru obraz kar zjasnil. No, zdaj zavoljo njega Lojz lahko pride.

Nasul je ječmena v sejalnico. In ko se je pognal po njivici, je pozabil celo na Barbaro, ki je stala na ozarah.

Saj je lepo delati v gmajni, toda delo na polju je vendar vse nekaj drugega. Tam žagaš, podiraš in cepiš. Uničuješ tisto košato rast. Tu na njivi pa deliš življenje v prst. Zdaj rjava rjuha bo ozelenela, žito bo klasilo in valovilo. In greš mimo njive in veš, da si ti sejale. Kakšen prijeten, svet občutek.

Ko je obrnil in prišel do Barbare, sta se pogledala. Barbara se je nasmehnila.

„Kar lepo te je gledati.“ je rekla.

Peter ni nič rekel. Obrnil se je in spet zakrožil z roko. Barbara je gledala za njim. Kako je Peter ves drug.

Nič neroden, roka mu kroži, kakor da nekoga objema. Tako mirno korači po njivi, da Barbara ne more odtrgati oči od njega.

In ko pride Peter spet nazaj do ozar, se Barbara znova

nasmehne. Zdaj se tudi Peter.

Ko Peter vrže zadnjo pest ječmena, mu je kar žal. Bi še sejale, prav do večera.

Barbara je medtem skočila k Prosenarju. Naj kar zbrana in povajla, da bo delo končano. Do dežja ni daleč.

Pa Prosenar ni prišel. Konja je dal.

„Če je Peter v tarbehu, ne bom lezel po tvoji njivi. Bo sam boljše naredil.“

In je on še rad. Ravno do dežja. Barbara je sama odpeljala konja nazaj k Prosenarju. Ga je hotel Peter, pa ga je Barbara prosila, da bi ji raje zanesel preostali ječmen v bajto. In počaka naj. Bo koj nazaj.

Prve kaplje so padle. Barbara je pritekla, ko je že pošteno pralo po strehi.

„Zdaj tako ne moreš domov.“ je rekla Petru, ki je stal v veži. „Saj vidiš, kako lije.“

Tiho je odšel za njo v hišo. Prinesla je kruha in suhega mesa.

„Odreži in jej.“ mu je ponudila.

Ni se branil, saj se je kar ulačnil.

„Lojza sem srečala na vasi.“ je nenadoma rekla.

„Tako? Je kaj rekel?“

„Nič. Nekam slabe volje je videti.“

„Saj že dolgo ni dobre.“ je mirno rekel Peter. „Nekaj ga tišči pa ne pride s pravo besedo na dan. Tudi se mi zdi, da bi rad v bajti komandiral. Pa se mu ne dam. Toliko je mojega kakor njegovega.“

„Po materini smrti se je močno spremenil.“ je pri-trdila Barbara. „In ti tudi.“ je dodala čez hip.

„Jaz? Menda se nisem. Samo bolj zapahnil sem se. Človek je tako bolj z mirom.“

Zdaj sta oba obmolčala. Dež je pral po strehi in kar temno je bilo v bajti.

„Pošteno se zlija.“ je krehnul Peter in se zastrmel v okence.

Barbara ni nič odgovorila. Samo še sama je pogledala v okence.

Dolgo sta tako molčala.

(Dalje prihodnjič)

Med Holandci

Ko sem vam v nekaterih dopisih opisala življenje Slovencev na Holandskem, naj vam danes opišem na kratko še življenje drugih narodnosti med Holandci in pa življenje Holandcev samih.

Bilo je na večer, dne 28. junija. Mrak je že legal na zemljo, ko smo obiskali predstavo Indonezijcev v Steinerboschu. Igralci so prišli iz Falenburga, kjer je cela velika kolonija izseljencev iz Indonezije.

Tam smo videli, kako so v plesih predstavljali: molitev bogovom, daritvena večerja dobremu bogu, boj med dobrimi in slabimi duhovi, snubače, bojni ples, ples ljubezni, prebodo srce, rokoborbo, trgatve cvetov klinčka (Gewürznelke), havajski ples, ples z dežniki in drugo.

Vsi prizori so bili šaljivi. Indonezijec ne pleše toliko z nogami, njegov ples obstoji v gibanju, v valovanju rok in celega telesa v počasnem, dostojno gracioznem, strogem ritmu. V tem ritmu začutiš vso moč in globino vere, vroče čustvo srca in veliko umetnost otroka Indonezije.

Slikovita je tudi njihova noša, kostumi za ples so kakor iz srebra in zlata tkani. V luči reflektorjev so se lesketali v bajnih barvah. Ples spremlja muzika, ki obstoji iz havajskih gitar in banju-ja. Bojne ples spremlja samo boben, ki služi za merilo ritmu. Ko gledaš to bajno valovanje barv, rok in teles ter prisluškuješ otožno sanjavi muziki daljne Indonezije — in ko ob tišini začuješ iz globine gozda petje neznanih nočnih ptic — imaš občutek, da si nekje na otoku Havaje in obenem te prevzame globoko spoštovanje do temnopoltega brata.

Steinerbosch je velik park. V svojih sencah ima precej veliko umetno jezerce, na obali so klopce in restavracija z vrtom. V sredini gozdička je otroški vrtec za deco iz Steina z otroškimi igriščem. Tam so učke, ringaraja motovilo in druge priprave za guganje in razvedrilo. Posebno lep pa je prostor za predstave: gledališče na prostem. Zidane, široke, v polkrog zaokrožene stopnice, ki služijo za sedeže, ležijo od umetnega malega jezerčka pred odrom daleč gor v sence pod gozdičem. Pozorišče pa je livada, ki je obdana z drevesi in grmovjem. Ozadje je umetno prirejena grajska ruina z obokanimi vhodi, skoz nje se vidi na zelena senčnata dvorišča. Na tem igrišču se dajo režisirati lepe predstave vseh vrst, posebno zato, ker na tem pozorišču lahko nastopi hkrati 100 igralcev. Mogočni reflektorji visijo v drevesih in so napeljeni v krogu pred odrom in v grmičevju, ki ob-

enem služi tudi za kulise. Najlepše so seveda večerne predstave, ko na pozorišču pade noč in pridejo reflektorji do popolne veljave. Takrat igralce zaživijo v elementu, gledalci pa uživajo moč pravljice in doživljajo resničnost v igri. Mimika in govor igralcev prihaja iz nevidne daljave ali bližine, kakor je treba.

Procesija v Limburgu

Gotovo vas bo tudi zanimalo, kako je v Limburgu. Verni Limburg priredi za svoje „lepe nedelje“ veličastne obhode z Najsvetejšim. Vsak obhod spremlja po 2 do 3 glasbene kapele, vsaka v svojih posebno dragocenih uniformah z blestečim nakitom. Procesija se vije v velikih ovinkih in veličastno koraka po 2 uri. Razvrščena je nekako po temle redu: Prva je šolska mladina, nato mladina različnih katoliških društev, ženstvo, deklice s šopki rož, nosilke Marijinega kipa, nosilke simbolov vere, upanja in ljubezni, nosilke velikih košar cvetja. Mimo tebe korakajo še deklice z lilijami, mučenice s palmami. Vsaka skupina je oblečena simbolu primerno v dolge liturgične halje v barvah neba, zlata, bele kot sneg in rdeče kot kri.

Prav pred baldahinom z Najsvetejšim koraka dolga vrsta malih deklic „zvezdic“ s križi v rokah, nato angelčki s perutnicami, mali fantki pa peljejo v malih okrašenih vozičkih bujno cvetje, kakršno raste in cvete samo v Holandiji. Med procesijo vihrajo bandera in pisane zastave društev in svetnikov. Seveda tudi pevcev ne manjka. Saj povsod, tako tudi tukaj, spremljajo pevci Najsvetejšo. Za temi pa korakajo možje.

Procesija gre v ritmu zbrane pobožnosti. V koraku šumi ubrana molitev od nosilca križa do zadnjega moža z rožnim vencem v roki. Limburški verniki se namreč ne sramuje rožnega venca in tudi ne glasne molitve na glavni cesti ali pa na ozki ulici, pa naj bo to preprost delavec, gospod iz mesta ali uradnik.

Evangeljski oltarji so pravi umotvori iz najdljivih vernikov. Vzdolž ceste, kjer se pomika procesija, visijo banderica in zastavice na nizkih drogovi, cesta pa je za pohod božji posuta z barvanim peskom ali žaganjem po vzorcu ornamentov, kakor bi razgrnil pisano preprogo. Ves okras cvetja, ki se vsiplje na pot in okoli oltarjev, godba, petje in molitev vpliva na celotno razpoloženje ljudstva, ki vzklika: Hozana Kralju Davidovemu.

Nov jezik na Koroškem

Ker se že mudimo pri jeziku, naj povemo še nekaj, ko je dana lepa priložnost za to. V St. Pavlu sem spoznal nov jezik, ki ni nemškemu jeziku nič kaj podoben, četudi bivajo tam v Labudski dolini vseskozi sami pravcati Nemci. Sem nekoč malo zašel na polju. Vprašam moškega, ki je tam delal, za pravo pot in dobim takole pojasnilo: „Gec taj jihel ohe, dehel zuhe!“ — Če ne bi bil kmet z roko kazal, ga ne bi prav nič razumel.

Profesor Cigoj iz Celovca, pozneje moj profesor v bogoslovju za sv. pismo, Anzelm Achatz (prvo leto moj profesor za latinščino in nemščino) ter prof. Hofmeister so se sprehajali. Na njivi je kmet sejäl pšenico in prof. Cigoj ga ogovori v pisni nemščini: „Was machen Sie da? Säen Sie Weizen?“ — „Was sagen Herr Obern?“ je bil odgovor. Še enkrat isto vprašanje in še enkrat isti odgovor. Sedaj pa odpre usta smehljajoči se domači pater in spregovori po domače — po labudsko: „Was tan Sö? Saz Waz?“ Sedaj se je pa takoj zjasnilo kmetu in je veselo pritrdil: „Jo, Herr Obern? Waz samer, Waz.“ — Čujte in strmite. Nemci, tako je pri vas z domačo govorico in tako je pri vas z učenim pisмено nemščino.

Bil sem v Velikovu priča, ko je kmet ovce prodajal. Pride kupec in vpraša: „Is šofele tramti?“ Kmet mene pogleda in vpraša in jaz, študent, sem šele po daljšem preudarjanju prišel na to, da oni vprašuje, ali je ovca breja („Ist das Schaf trachtig?“). — Ravno v Grebinju sem slišal — še v prejšnjem rodu — pripovedovati smešno zgod-bico. Nemec iz rajha je potoval po Labudski dolini. Ljudi pa tam ni razumel prav nič. Šele na Grebinski gori pri Birnbauerju je domače prebivalce spet razumel in je ves vesel vzkliknil: „Hvala Bogu, da sem prišel ven, aus diesem verdammten windischen Nest!“ (Konec)

Življenje otrok

Vsako jutro je ob 8. uri v farni cerkvi šolska maša. Pred cerkvijo čakajo učitelji in učiteljice vseh razredov na svoje učence, da jih v urejeni vrsti popeljejo v klop. Glasno in ubrano molijo liturgično mašo, pojejo pa nič. Je res čudno, kako malo Holandci pojejo, tako da še sploh nisem čula pete maše v holandščini. Tu slišiš večinoma peti same latinske koralne maše, tudi če je ljudsko petje. Za te pa so dobro izvežbani. Za šmarnice so peli zvečer po eno Marijino pesem, in sicer vseh 31 dni enako pesem. Saj si lahko predstavljate, kako enolično in dolgočasno mora to biti. Zelo priljubljeni pa so jim razni domači in tuji šlagerji.

Pohvaliti pa moram skrb učiteljev za zbranost učencev v cerkvi. Ako učenec ni ubogljiv, ga učitelj za kazen postavi pred klop. V cerkvi mora otrok ubogati. K božjemu obedu pristopijo, z malimi izjemami, dnevno vsi šolarji z učitelji vred. V Limburgu so šole urejene po veroizpovedih. Ker imajo za r. kat. šole glavno besedo duhovniki in katoliški starši, zato tudi lahko izbirajo učiteljsko osebje tako, kakršno pač odgovorja zahtevam in potrebam katoliške šole. Lahkomiselni in versko brezbrizni ne nameščajo, čeprav šole vzdržuje le država.

Izven šole in cerkve pa ima otročad vseh veroizpovedi popolno prostost in svobodo. Seveda so izjeme tudi v tem oziru. Zunaj šole otroci ne pozdravljajo niti kateheta niti učitelja, kaj šele, da bi pozdravljali druge ljudi. Starši se za mladež ne menijo, kje in kod hodi in kako je otrok v nevarnosti za dušico ali za telo. Živčav pa tak, če so v skupinah, da kar oglušiš. Igrajo se otroci kar po ulicah ali pa glavnih cestah in čuditi se moraš, da je nesreč na prometnih poteh tako malo. Na križiščih se čestokrat srečajo na prav kritični točki po 3 do

4 avti v brzem diru, vmes voznik z mlekom, voznik z rožami ali z ribami, v bližini nekje pa še kak mali „ficfarer“ (fic je po naše kolo) ali otroček s trokolesnim ficom — huj... zavore pritisnejo, da zapiska kot lokomotiva — ljudje prihite iz hiš gledat, kaj se je zgodilo — a v naslednjem trenutku gre vse mirno brez živčnih potresov svojo pot. Holandec ima res hladno kri pa mrzlo srce.

Paglavci zunaj mesta, v popolni prostosti, uganjajo tudi lumparije. Spravijo se nad kako samotno žarnico, jo obmetavajo s kamenjem in preizkušajo, kdo je boljši strelec. Spravijo se celo na pustolovščine. Nekje v tem kraju so uničili starinske dragocenosti ob stari cerkvi. Nevarno je pustiti avto v kraju, kjer „oko“ hiše ne gleda naravnost v vozilo: pridrvi vojska bojevnikov s fičefaji in okna so pobita ali pa preluknjajo pnevmatiko in če imajo čas in priliko, si privoščijo še kaj hujšega.

Žita v bližini „paglavskih kasarn“ so prava bojna polja. Huje so zdelana, kakor če jih napadejo kokoši cele vasi. Po rženih njivah so ob cvetju plavic cele ulice, ceste in trgi, kakor kakšno velemesto. Ob potih navadno vse pohojeno. Otroci ulice nima nobenega čuta in ljubezni do zemlje, kjer raste kruh — ne ve, odkod ta pride in ne ve, kaj je delo, ker vedno v brezdelju pohajkuje, kadar in kjer se mu vzljubi. Ker so matere za otroke zunaj hiše preveč brezbrizne, imajo cerkveni (župnijski) patronati svoja otroška igrišča na prostem. Pa seveda, otročad je rajši zunaj ograje. Odrasla mladina se pa shaja v patronatu pri igri „pink-ponka“ in biljarda. Onim, katerim je zavest že preveč v greben zrasla, se pa že sprehajajo in čim prej zlezejo v pare, tem boljše. Pri tej slednji igri imajo starši seveda bolj malo besede. Poleg tega mladi Holandec ljubi še šport.

Milka Hartman

Kaj nas uči zgodovina?

Ali je pekel?

Naša vera nam seveda o tem ne pušča nobenega dvoma. Kristus okrog dvajsetkrat govori o peklu. On že ve, ali je pekel ali ga ni.

Toda, ali se nikdar ni zgodilo, da bi bil kdo prišel z onega sveta in povedal, da je pekel? Koga to zanima? Gotovo vsa-kogar! Kaj pravi zgodovina?

Rostopčin

General Rostopčin je bil na vsak način zanimiv mož. Bil je carjev namestnik v Moskvi tedaj, ko je Napoleon prodiral na Rusko. Torej leta 1812. Ko je videl, da Napoleona ne more zadržati, tedaj je zažgal Moskvo in se umaknil. Napoleon in njegova armada so prišli v požgano mesto. Rostopčin se je poslužil radikalnega sredstva, a izdalo je. Napoleon jo je moral odkuriti iz Moskve in cela njegova armada je poginila od mraza in lakote.

STISKALNICE ZA SADJE IN DROBILNICE SADJA

kotle za kuhanje žganja — Brizgalnice za škropljenje sadja in poljskih pridelkov proti škodljivemu mrčesu — Agria-univerzalne stroje kupite najceneje v zalogi strojev in koles

Johan Lomšek

ZAGORJE — ST. LIPŠ, p. EBERNDORF (Dobrla vas), Koroško. Na željo cenik zastoj.

Bilo je v času, ko je Napoleon prodiral proti Moskvi. Bilo je nekega jutra. General Rostopčin je ravno vstal in se oblačil. Naenkrat nekdo viharo potrka na duri Rostopčinove sobe in v sobo stopi v spalni obleki, v copatah, z razmršenimi lasmi, z zmedenim pogledom, smrtno blede — general grof Orlov.

„Kaj, Orlov? Vi tukaj? Ob tej uri in v taki opravi? Kaj tako nujnega vas prinese k meni?“ je vprašal Rostopčin.

„Priatelj,“ je odgovoril nagovorjeni, „mislim, da pridem ob pamet — videl sem generala V.“

Ta general je pred tremi tedni odšel na Poljsko, Napoleonu nasproti. Zato je vprašal Rostopčin: „Ali se je V. vrnil?“

„Ne, ne,“ je odgovoril Orlov, „ni se vrnil, in to je ravno, kar me je tako prestrašilo.“

Rostopčin ni razumel, kaj hoče general Orlov. Prosil ga je torej, naj pripoveduje, kaj se mu je pripetilo.

Orlov je premagal razburjenje in je pripovedoval: „Dragi Rostopčin! Pred nedavnim časom sva nekega večera popivala z generalom V., sva se norčevala iz vere, najbolj pa pekla. Tedaj se mi je naenkrat vsilila misel, skoro nehoti: Kako pa, če je vendarle pekel? Rekel sem torej prijatelju V.: „Kaj pa, če je vendarle slučajno kaj za zastorom tega sveta?“

„No, potem ti predlagam, da kdor bo prvi od naju šel, naj drugega pride obvestiti, kako izgleda za zastorom,“ je odgovoril general V.

„Krasen domislek,“ sem rekel jaz. Nato sva si dala oba častno besedo, da bova prevzeto obljubo izpolnila.

To jutro torej, komaj pol ure je od tega, sem mirno ležal v svoji postelji. Bil sem že dalje časa buden, a na prijatelja V. nisem mislil. Naenkrat se silovito odgrne zastor moje postelje in dva koraka pred seboj sem videl stati generala V. Bil je blede, desno roko je položil na prsi in mi je rekel: „Pekel je. In jaz sem v njem!“ In je izginil.

To je torej razlog, zakaj sem planil pokonci in pribežal k vam. Ne vem več, kje se me glava drži. To je nekaj čudnega, ne vem, kaj naj mislim o tem.

Rostopčin je skušal vso stvar naravno razložiti. Skušal je prijatelja pomiriti in mu izbiti iz glave misel, da se mu je prišel general V. javiti iz pekla. Nato je dal zapreči svoj voz in je dal generala Orlova zopet zapeljati v njegov hotel.

Kako pa je bil Rostopčin presenečen, ko je deset dni pozneje dobil vest, da je general V. padel v boju in sicer ravno tisto jutro, ko je general Orlov pribežal k njemu in ravno tisto uro, ko ga je videl Orlov.

Nesrečni general je šel opazovat položaj sovražnika, ko mu je krogla predrla prsi in ga usmrtila.

Pregovori

Večje kakor piramide, kakor vsi gozdovi in vsa morja je — človeško srce. Ono je veličastnejše kakor sonce, mesec in vse zvezde. Človeško srce v svoji ljubezni nima kraja (Heinrich Heine).

V mladosti ljubezen, v starosti neumnost.

Samo takrat je stvar izgubljena, ako v njo več ne verujemo.

Glej na zvezde, toda pazi, kod hodiš. Človeka naredi njegova volja velikega — pa tudi majhnega.

ALOJZIJ HUTTER:

Moje šolanje in življenje

(Nadaljevanje)

Ta neguje in varuje mlade rastlinice, drevesca in cvetlice z največjo ljubeznijo in pazljivostjo. Toda, kaj se godi po naših šolah? Dr. Brejc je na katoliškem shodu v Ljubljani (leta 1918) našim šolam ostro očital, da iz nežnih src naše dece rujejo najblazje čustvo, ljubezen do staršev, do lastnega rodu in do lastnega jezika, do očetnjave in do doma. Namesto tega pa šole vsajajo otrokom v srca mržnjo do domačega in gojijo tuje nacionalno, pogansko čustvovanje.

Kar je povedal prvi od Angležev postavljeni deželni glavar (Piesch) o šoli, ko je dejal, da šola ne sme vplivati na narodnost otrok, je neumnost. Zakaj le se imenuje ljudska šola tudi narodna šola? Mislim, da zato, ker je dolžnost naroda, da v narodnem duhu svoje otroke sam vzgaja po lastnih učiteljih in duhovnikih, ki so vzrastli iz naroda. Ne verjamem, da bi se nemški narod hotel odpovedati takemu vplivu šol. Samo za Slovence naj bi torej veljalo komandirano svarilo: Ne vzgajajte otrok v šoli tako, da bi se čutili Slovenci!

V Grebinju je bilo, ko je slišala učenka součenko vzhiceno vzklikniti: „Oh, sem jaz ponosna, da sem Nemka!“ In učenki se je to zdelo popolnoma naravno in je mislila: „Potemtakem moram tudi jaz biti ponosna, da sem Slovenka!“ To je bilo okoli leta 1900. — Da je šola vzbujala nemški ponos, radi verjamemo. Nismo pa še čuli, da bi v slovenskih otrokih vzbujala slovenski ponos šola, ki jo tudi Slovenci vzdržujejo. (Tudi cerkev tega ne dela tam, kjer se je v rabi jezika v veronauku in molitvi obrnila po nemški šoli.)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je v pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska pobožnost je ob nedeljah in praznikih ob pol 8. uri zvečer.

CELOVEC

V zadnjih tednih so bile v Celovcu in v Beljaku svečanosti, ki jih je priredila trgovska zbornica na čast novim trgovskim pomočnikom. Vajeniško dobo je namreč prestalo v beljaškem okraju (skupaj s šmohorskim okrajem) 35 vajencev in v celovškem okraju (skupaj z velikovskim in volšperskim okrajem) 43 vajencev.

Dne 22. avgusta je bila slovesnost, ko so prejeli vajenci pomočniške izkaze, v Celovcu. Pri tem so govorniki poudarjali važnost in pomen trgovskega stanu ter vse težave pa tudi ugodnosti trgovskega poklica.

V nedeljo, dne 24. avgusta, zjutraj je umrl v 80. letu starosti v Celovcu mosingnor Valentin Marklet, kapitulat stolnega kapitlja v Celovcu. Pokojni je bil skoraj 20 let župnik mestne župnije pri št. Ilju v Celovcu, od leta 1933 do 1939 pa je bil kancler krškega kneževstva.

Zvezni predsednik je imenoval ekonomsko-administrativnega referenta pri deželni šolski svetovi za Koroško, dr. Bruna Kristlerja, za pravega dvornega svetnika. K imenovanju čestitamo.

ČARČE — HRENOVČE

Na idilično ležečem Homu stoji v romanskem slogu zidana cerkva sv. Katarine, podružnica Šmarjete pri Velikovcu. Kdor hoče vedeti, kje je ta lepa cerkva, naj gre v kamensko župnišče in pogleda skozi okno bivše pisarne proti severu, pa bo videl belo cerkvico... Tu sta si obljubila preteklo nedeljo dosmrtno zvestobo Marija Škofič, pd. Šternova in Franc Hrastnik, mladi Mihev iz Hrenovč.

Ženin je bil tako nesrečen, da mu je nedavno med delom na skednju vsled kratkega stika pogorelo gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Zato bo sedaj še bolj rabil duhovno oporo in gmotno podporo svoje neveste, ki jo bo mogel popeljati na svoj dom šele, ko bo postavil hišo.

Poročne obrede je opravil nevestin brat, g. Jakob Škofič, provizor v Plajberku. Ker je nevesta farna organistka, ženin pa vnet cerkveni pevec, so jima farni pevci prav lepo zapeli. Oha izhajata iz zavednih slov. družin in rada prebirata naše liste, zato se nadejamo, da bosta tudi otroke, če jima jih Bog nakloni, lepo slovensko učila, da ne bo docela zamrlo med nami otroško čebljanje v domačem jeziku. Na mnoga leta in obilo zakonskega blagoslova!

STRPNA VAS

Zadnjo nedeljo ob pol 10. uri zvečer je izbruhnil pri Kosmu v Strpni vasi požar, ki je napravil ogromno škodo. Pogorel je hlev, skedenj in huta. Kako je prišlo do ognja, še ni znano. S pomočjo peterih sosednih požarnih bramb so obvarovali sosedo pred nesrečo požara.

Dne 25. avgusta sta se poročila v farni cerkvi v Šmihelu Marija Žohar in Rudolf Kos. Poročal je gospod kaplan Jančar, za priči sta bila Alojz Milač z Blata in pa nevestin brat Jože Vavč iz Podgore. Nevesti Micki želimo obilo veselja in božjega blagoslova v novem stanu. Kot dolgoletni cerkveni pevki se ji za njen trud in sodelovanje pri cerkvenem zboru lepo zahvalujemo. Zato so ji tudi pri poroki zapeli pevci lepe poročne pesmi.

GLOBASNICA

Pred kratkim se je pri nas poročila Gregoričeva Berta. Poročne obrede so opravili domači g. župnik, nato pa so se podali svatje k šotarju. Kakor pač vedno in povsod pri svatbah, tako tudi tu ni manjkalo veselja in zabave.

V nedeljo, dne 24. avgusta, pa se je priženil Tomaž Gross iz Štebna v Podjuno k Mihele, kjer je bila tudi poroka. Novoporočenca sta vdova in vdovec. Možu je že pred leti umrla žena, ženin prvi mož pa je že nekaj let pogrešan.

Obema paroma obilo sreče in blagoslova.

Parilniki (Futterdämpfer), pralni stroji, stroji za rezanje pese na razpolago pog. ugodnimi plačilnimi pogoji pri

MAX TRAUN

Pliberk—Bleiburg, Kumeschg. 14

Pri nas na Koroškem

ŠMIEHEL PRI PLIBERKU

Po dolgi težki bolezni je umrla v Šmihelu pri Kovaču Helena Krajger, stara 67 let. Bolehala je dalje časa na srčni vodenici, tri mesece je bila v postelji.

V nedeljo, na šmihelsko žegnanje, smo jo po farni božji službi v obilnem številu spremljali k zadnjemu počitku na domače pokopališče. Pevci so peli med sprevedom Miserere, polnoštevilni zbor je zapel na dom in ob grobu zadnji žalostinki Nad zvezdami in pa Jaz sem življenje in vstajenje. Moški zbor je zapel v slovo Blagor njej, ki se spočije.

Rajna je bila zelo priljubljena pri vseh ljudeh. Prav radi tega, ker je bila čuvarica naših mrličev po vaseh in pa čuvarica naših grobov, ko je desetletja negovala grobove faranov. Skoraj vsak grob ji je bil znan in je vedela, kdo v njem počiva. Zadnja leta pa si je skrbno zbirala svoj lastni grob, ker je čutila, da bo tudi sama prišla kmalu na vrsto.

Pri pogrebu so ob odprtem grobu vzeli slovo od rajne domači gospod župnik. V lepih besedah so se posebno zahvalili za dober vzgled, katerega je dajala celi fari v prejemanju sv. zakramentov in vsakodnevem obisku sv. maše kljub temu, da je že zelo težko hodila iz Strpne vasi.

STARŠI IN DEKLETA

Jesen se bliža. Ali ste se že odločili? Ob vseh svetih se bodo zopet odprla vrata v naših gospodinjskih šolah. Starši, poskrbite svojim hčeram strokovnega znanja in pošljite jih v gospodinjske šole naših šolskih sester.

Št. Jakob in št. Rupert se pripravljata na tečaje. Odlične učne moči bodo skrbale, da dobijo dekleta res to, česar tako nujno potrebujejo za svoj poklic kot gospodinje in matere.

„Kmečka gospodarska zveza“ bo letos v večjem številu priredila kuharske tečaje po vaseh. Ti tečaji pa ne morejo biti in niso nadomestilo za gospodinjske šole, marveč so le bolj priprava za te šole.

Posebno zahvalo so ji izrekli g. župnik, ker je vodila preko 40 leta armado sv. Križa, pobirala skromne prispevke udov za to armado in tako pomagala vzdrževati svete kraje v Palestini: Božji grob, Betlehem itd. Njena posebna skrb pa je bila to, kdo bo po njeni smrti to službo prevzel in tako nadalje skrbel za Božji grob v Jeruzalemu. Upamo, da bo rajni božji Zveličar, katerega grob je takoj častila, poplačal s tem, da bo ona iz svojega lastnega groba častiljivo vstala k večnemu življenju. Kovačevim in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje, rajni pa večni mir in pokoj!

ŠMIEHEL POD PLIBERKOM

Letošnje cerkveno žegnanje smo obhajali prav slovesno.

Slovesno pranganje ob obilni asistenci gospodov duhovnikov Jančarja in dr. Šegule iz Rima, študentov in ministrantov so imeli domači gospod župnik. Slovesno asistiranje mašo so imeli g. dr. Šegula ob isti asistenci, tako da je bil presbiterij skoraj premajhen. Pevci so podali hkrati svoje najboljše in najnovejše mašne in Marijine pesmi pod vodstvom požrtvovalnega organista Miheja Sadjaka. Kljub svojemu težkemu delu v opekarni najde še vedno čas za večerne vaje, da olepša božjo službo, za kar se lepo zahvalujemo njemu in vsem pevcem, ki tako pridno hodijo na pevske vaje. Ravno tako so se pri drugi slovesni sv. maši, katero je imel g. Jančar, pevci žrtvovali.

Izven cerkveno slovesnost je slabo vreme popoldne precej motilo. Gostilničarji pa so prišli baje vseeno na račun.

PODJERBERG

Bilo je v torek, dne 12. avgusta, proti večeru, ko se je raznesla pretresljiva novica, da je Kranjca pobodel bik, ter ga tako ranil, da so ga morali še isti večer odpeljati v celovško bolnico. Mislili in upali smo, da se v kratkem spet vrne, če ne še popolnoma zdrav, pa vsaj v toliko, da bo doma nadzoroval in se polagoma tudi pozdravil. Toda iz Celovca so prihajala vedno bolj resna in zaskrbljena poročila.

Poškodbe so bile namreč proti prvotnemu pričakovanju veliku hujše. Poškodovano je bilo tudi črevesje, kar je bilo seveda za 70 letnega moža usodno, ker je v tej starosti zdravljenje tako nevarnih ran zelo težko in navadno tudi brezuspešno. Tako je vsled zadobljenih ran v ponedeljek ponoči Rudolf Maierhofer, pd. Kranjc, v celovski bolnici umrl.

Ta huda vest ni pretresla samo žene in domače družine, ampak je žalostno pretresla tudi vse sosede in celo faro. Pokojnega so pripeljali na dom, od koder je bil v četrtek, dne 21. t. m. tako veličasten pogreb, kakor ga gotovo šentiljska fara še ni videla in ga gotovo tudi še dolgo ne bo.

Bil pa je rajni Rudolf mož, eden tistih redkih, o katerih pravi pesnik Gregorčič: „Kar mož nebesa so poslala...“ — Kot kmet je bil pokojni z vsjo ljubeznijo priklenjen na domačo zemljo. Zemlja pa mu je to ljubezen tudi bogato vračala, saj je pa zato Kranjčeva kmetija tudi najtrdnjša v našem okolišu.

Kot sosed je bil pokojni izredno postrzeljiv in dober in nikdar ni odrekal komu kake pomoči, pa naj je bila to pomoč pri poljskem delu ali pa vožnji z živino. Prav posebno smo vsi občutili to pomoč v času pomanjkanja, ko so med obema vojnama

pri njem vedno našli pomoč v živilih nešteti, saj pa je bilo tudi pri hiši toliko blagoslova, da ni nikdar ničesar zmanjkalo.

Kot kristjan je bil pokojni Rudolf vzoren in nikdar ni opustil nedeljske sv. maše in je tudi — zlasti ko je bil še mlajši — redno zahajal k popoldanski službi božji. Bil je dolga desetletja cerkveni ključar in farna kakor tudi cerkva na Jerbergu se imata mnogo njemu zahvaliti.

V javnem življenju je pokojni kot trden in neomajen Slovenec zastopal našo stvar, pa naj je bilo to pri občini, pri posojilnici, v šolskem svetu ali kjerkoli in kadarkoli je bilo to potrebno. Skozi dva rodova je na svojem domu in v svoji občini ter fari ter še v daljnem okolišu gojil te naše svete ideale z vsjo močjo in pri vsem njegovem delu je bil blagoslov božji. Zato pa si je tudi pridobil tak ugled v vsej občini. Prav iskreno vsi želimo, da bi ta duh pokojnega ostal med nami tudi v naprej in da bi nas spomin na njega družil v medsebojni pomoči in ljubezni.

Tebi, dragi Rudolf, želimo večni mir in pokoj. Počivaj mirno v gomili prednikov! Tam te bomo obiskovali, tam se te bomo spominjali in tam bomo še iskali nasvetov in pomoči v nadaljnjem našem življenju.

Vsem zaostalim domačim in sorodnikom pa izrekamo najiskrenejše sožalje.

S PODEZELJA

Res je v zadnjih dneh padlo nekaj dežja in je tako minila nevarnost, da bi suša vzela še jesenske pridelke, vendar prihajajo iz raznih krajev še vedno dopisi o škodi, ki jo je povzročila letošnja suša.

Izredno visoka vročina v začetku avgusta je dosegla v senci do 35° in na soncu do 45° C. Ker dolgo časa ni bilo dežja, je to povzročilo sušo, kakor je na Koroškem že desetletja ni bilo. Najbolj je bilo pri tem prizadeto žitno polje in travniki. Medtem ko so uradno cenili še v mesecu juniju, da bodo letošnji pridelki žita dali 11 do 13 centov na hektar, pa so te ceno vedno bolj padale in so že v mesecu juliju padle na 8 do 10 centov za hektar, pa še nižje in

VSEM BIVŠIM TECAJNICAM GOSPODINJSKIH ŠOL!

Vodstvo kmetijsko-gospodinjske šole v št. Rupertu pri Velikovcu priredi v dneh od 5. do 7. septembra dvodnevni tečaj za vkuhanje sadja in zelenjave. Tečaj se prične 5. 9. to je v petek zjutraj. V nedeljo nato, t. j. 7. 9. bo dopoldne duhovna obnova, popoldne pa kratka prireditev s poučnim in zabavnim delom. V ponedeljek 8. 9. pa skupni izlet na Dječke. Vsaka udeleženka naj se prijavi z dopisnico, s seboj pa naj prinese eno rjuho in brisačo. Prispevek za dnevno oskrbnino in prenočišče bo 10 do 15 šilingov.

K obilni udeležbi vabi

vodstvo.

Povest „Jamnik“ v knjigi

Pohitite z naročilom

Meseca septembra izide povest „Jamnik“, ki izhaja v „Našem tedniku“, v posebni knjigi. Zaradi velikih stroškov pa ne bo mogoče tiskati večjega števila knjig, ampak samo toliko, kolikor bo za knjigo naročil.

Kdor naroči in plača knjigo do 1. oktobra 1952, dobi povest „Jamnik“ s poštnino za 7 šilingov. Po 1. oktobru bo knjiga znatno dražja. Ne zamudite zato zelo ugodne prilike, da dobite lepo povest za 7 šilingov in napišite takoj dopisnico ter naročite knjigo, takoj, ko bo knjiga izšla, vam bomo nato knjigo poslali po poštenu povzetju, toda tako, da ne bodo vsi stroški povzetja presegali 7 šilingov.

Naročilo naslovite na upravo „Našega tednika“ v Celovcu, Viktringer Ring 26.

komaj polovico navedenega pridelka, pa so znašale nato ob žetvi v nekaterih krajih tudi še manj.

Iz vseh poročil sledi, da je bil po suši najbolj prizadet velikovski okraj. Že lanske leto je bil pridelal krme v tem okraju slab in kmetje so upali, da bodo mogli letos zvišati število svoje živine. Zgodilo pa se je ravno nasprotno, da bodo morali zaradi letošnjega izredno nizkega pridelka krme prodati še nadaljnje število živine. Tudi zadnje deževje ne bo pri tem dosti pomagalo, zato tudi otave letos skoraj nič ne bo in v nekaterih krajih morajo že sedaj krmiti živino v hlevu, ker tudi paše ni. Tako računajo, da bodo morali v velikovškem okraju prodati okrog 2000 glav goveje živine zaradi pomanjkanja krme. Saj bo samo v tem okraju primanjkovalo krme po dosedanjih cenitvah za okrog 5000 centov.

V celovškem in beljaškem okraju sicer suša v celoti ni napravila take škode kakor v velikovškem okraju, vendar pa je tudi v teh okrajih pridelal krme veliko manjši, kakor pa bi bil potreben, da bi mogli prekrmiti živino do spomladi.

DOBERLA VAS

Pravzaprav niti ne vemo ne več, kako nam je ime. Ne vemo, ali še smemo pisati Doberla VAS, ko pa so nas v nedeljo slovesno proglasili za TRG. No pa ime končno ni tako važno, da bi se nam le godilo tako, kakor pravim tržanom in da bi imeli res vedno vsega in v obilni meri na razpolago. Pa za vse to bomo imeli še dosti časa poročati, če bomo tudi v trgu živeli tako dolgo kakor smo živeli v vasi. Pravi jo in tudi gospod deželni glavar nam je v nedeljo tako povedal, da je bilo to celih 800 let.

V nedeljo so se torej zbrali domačini, da bi videli, kako gre taka slovesnost. Toda samo domačini ne bi bili zadosti. Zato so prišli še tudi veliki gospodje iz Celovca.

Najpreje je bila v nedeljo dopoldne posvetitev spomenika padlim vojakom. Zdaj ko smo trg postali, zgleda da so tudi vsi oni Slovenci, ki so umrli na raznih bojiščih, Nemci postali. Nikjer ni bilo nobenega slovenskega napisu in ni bilo nobene slovenske besede. Le o tem so govorili, da so na dvojezičnem ozemlju, govorili so pa samo enojezično. Zato bi želeli, naj bi besede, ki jih je govoril g. deželni glavar, dobile vsaj malo življenja in naj bi jih odločilni ne pozabili spremeniti v dejanje. Te besede pa so: „Spoštujte svobodo vsakega posameznika, le tako boste utrdili in zavarovali tudi svojo lastno svobodo!“

Za naše kmete

Prijavite škodo

Zastopnika Kmečke gospodarske zveze pri predsedniku Kmetijske zbornice

V ponedeljek, dne 25. avgusta, sta zastopnika Kmečke gospodarske zveze gosp. Dimpelnik in gosp. Ogris intervenirala pri predsedniku Kmetijske zbornice g. Gruberju.

Že na prejšnjo intervencijo je posebna komisija Kmetijske zbornice ugotovila usodne posledice suše v Podjuni, posebno v velikovškem okraju. Po vsej Podjuni je pridelek žita daleč pod povprečjem, krme pa bo v veliki meri primanjkovalo.

Predsednik Kmetijske zbornice g. Gruber je sporočil, da je po komisioniranju že posredoval na Dunaju glede krme in sicer za seno, slamo in oljnat tropine.

Zastopnika Kmečke gospodarske zveze sta g. predsednika zbornice opozorila na dejstvo, da kmetje ne morejo oddajati krompirja po 40 grošev in plačevati slame po 60 grošev. Verjetno bodo pri takih cenah kmetje prisiljeni krmiti krompir, da se izognejo nakupu drage krme.

čaja. Naša zastopnika sta g. prezidenta izrecno opozorila tudi na dejstvo, da tudi del OeVP-jevskih in SPOe-jevskih pristašev ni kos nemškemu jeziku in je ravno tako navezan na slov. prilogo, če se hoče poučiti o nasvetih in poročilih kmečke strokovne organizacije.

Sicer pa moramo opozoriti na dejstvo, da so pri volitvah v Kmetijsko zbornico vse stranke dobro vedele, da se obračajo na Slovence in so se pridno posluževale tudi slovenskega jezika. Sedaj pri prilogi pa naenkrat nočejo uvideti potrebe po slovenski prilogi.

Po teh argumentih je g. prezident zagotovil, da bo še enkrat vso stvar premotril v prezidiju zbornice.

Že iz zgoraj navedenega sledi, da se bo letos kmetom v denarnem pogledu zelo težko godilo. Žita za odprodajo ne bo in vrhu tega bo treba dokupovati še krmo in verjetno tudi krušno žito. Denar, ki bi v normalnih razmerah odpadel za davke in druge potrebščine v kmetijstvu in gospodinjstvu, bo potreben za nabavo krme in krušnega žita. Vzdrževanje gospodarstva pa bo še posebej zahtevalo svoj del denarja. Kje bo torej denar za davke? Nujna potreba bo, da se Kmetijska zbornica in njeni mandatarji zavzamejo za odpis blagovnoprometnega davka, ker izkopička iz rednega gospodarstva letos ne bo, marveč bo izkopiček izviral iz prodaje substance. Tega pa ni mogoče smatrati kot donos gospodarstva. Iz tega sledi, da normalno obdavčevanje kmetijstva ni več pravično, ampak velika obremenitev prizadetih gospodarstev.

Osnova davčne obremenitve obstoji v tem, da se vsakega obdavči po njegovih resničnih dohodkih in ne po dozdavnih dohodkih. Radi tega bo nujno potrebno in tudi pravično, da davčni uradi prizadejim kmetom pomagajo s tem, da jih oprostitjo davkov tam, kjer za predpis davkov ni nobene podlage.

KMETIJSKA IN ZADRUŽNA KONFERENCA

Dne 4. avgusta se je začela v Berkleyu na kalifornijski univerzi šesttedenska mednarodna kmetijska in zadržna konferenca, ki bo trajala do 12. septembra in katere se udeležujejo zastopniki 34 držav iz Srednjega vzhoda, Afrike, Latinske Amerike in južne ter južnovzhodne Azije.

Na konferenci bodo razpravljali o možnostih povečanja kmetijske produkcije in kmetijskih dohodkov na navedenih področjih.

Letošnje vremenske neizgode (pozni mraz s slano, pomladna in poletna suša) so na Koroškem najbolj prizadele južni del dežele, od tega pa spet najbolj velikovski okraj. Že tako vsled omenjenih vremenskih neizgode oslabelem rastlinam so nato v še povečani meri škodovali razni škodljivci, predvsem ogrci.

Ministrstvo za kmetijstvo in kmetijska zbornica bosta poizkušala pomagati najbolj pomoči potrebnim in najbolj oškodovanim krajem z dodelitvijo krmil in pa semen po znižani ceni. Razen tega je mogoče doseči na prošnjo znižanje davkov in pa odlog plačila zapadlih davčnih plačil in pristojbin.

Zato opozarjamo vse kmete, vse okoliše, ki so posebno oškodovani vsled letošnjih vremenskih neizgode, posebej pa vse krajevne kmečke odbore, da takoj sestavijo seznam škode in da tega predložijo čimprej okrajni kmetijski zbornici zaradi dodelitve krmil in semen po znižani ceni.

Razen tega svetujemo vsem posameznim kmetom, ki so oškodovani po letošnjih vremenskih neizgode, da takoj vložijo posebne prošnje na pristojne finančne urade za znižanje predpisa dohodninskega davka, zasedbenega prispevka in prometnega davka (Einkommensteuer, Besatzungskostenbeitrag in Umsatzsteuer).

Zahtevajte vsa potrebna pojasnila pri krajevnih kmečkih odbori, ki dobijo potrebna pojasnila pri okrajnih kmetijskih zbornicah. Tudi naši kmetje plačujejo znatne zneske za vzdrževanje deželne in okrajnih kmetijskih zbornic, zato se obračajte v vseh slučajih na te ustanove, ki so dolžne vsem kmetom pomagati predvsem z potrebnimi nasveti. Ako te ustanove s svojim denarjem pomagamo vzdrževati, zahtevamo od njih, da nam vsaj v sili pomagajo. Zato ponovno opozarjamo in svetujemo: V vsakem slučaju se obračajte na krajevne kmečke odbore in na okrajne kmetijske zbornice ter zahtevajte od njih nasvete in pomoč.

Našim gospodinjam

Sadne konzerve

(Začetek članka je v št. 34 „Našega tednika“ na 6. strani)

2. Ako sadje celo ali razrezano v koži ali olupljeno konserviramo tako, da ohrani kolikor mogoče svojo naravno obliko in barvo, dobimo kuhano sadje (kompot). Sem spada tudi sadje, vloženo v oslajen kis, kar se pa pri nas redkokje pripravlja.

3. Izdelki iz sadnega mesa. Sadje se skuha da razpade, potem se pretlača ali nepretlačeno brez sladkorja ali s sladkorjem primerno gosto vkuha. Sem spadajo: preprosta sadna meza, povidl, omaka, marmelada ali zalzen in sadni sir (sadne paste).

4. Izdelki iz sadnega soka.
a) Ako sok iz sadja vkuliamo s primerno množino sladkorja in ga uživamo razredčenega s studenčnico ali kislom vodo, imenujemo ta izdelek kratko sadni sok ali od-

cedek, kakor malinovec, jagodovec itd. Pripravi se lahko iz vsakega sadja. Tudi sadni zdriz (žele) spada sem.

b) Ako pa sok iz kakršnegakoli sadja takoj, ko priteče iz stiskalnice, precedimo, nato primerno razgrejemo in takoj vročega neprodušno zapremo, dobimo takozvane brezalkoholne pijače.

5. Sadni kis. Ta prekristni sadni izdelek pravzaprav ni sadna konzerva v pravem pomenu besede, ampak pretvorba sadnega vina. Kljub temu ga lahko uvrstimo le-sem, ker je vendarle trpečen izdelek iz sadne tvarine.

Nastane na ta način, da se pretvori alkohol v sadnem vinu po vplivu očetnih glivic v očetno kislino.

Gnoj — podorji plitvo

Brez gnoja ni pridelkov, vsaj ne dobrih pridelkov. To je znano vsakemu učencu ljudske šole, to ve še posebej vsak kmetovalec. Kako pa je treba z gnojem ravnati in kako globoko je treba gnoj v zemljo podorati, da bo učinek gnojenja najboljši, na to pa že ne bi vedel vsak odgovoriti.

Tudi se v prejšnjih časih niso toliko zanimali za to, kako mora biti gnoj v zemljo podoran, da najboljšo učinkuje. Glavno je pač bilo, da je bil gnoj v zemlji. V novejšem času pa poizkuša praktična kmetijska znanost dognati različno delovanje gnoja v zemlji.

Večkrat se zgodi tole: Gnoj smo jeseni ali pa tudi pri pomladnem gnojenju podorali globoko v zemljo, v prepričanju pač, da smo tako pripomogli do najboljšega delovanja gnoja. Ko pa nato v jeseni spet to njivo orjemo, se valijo iz zemlje cele grude nerazpadlega gnoja. Ta gnoj včasih izgleda kakor šota. Namesto, da bi gnoj oddal svoje koristne hranilne snovi, je ostal v zemlji nerazkrojen in rastline so bile brez potrebne hrane. Zato pa na taki njivi kljub gnojenju pridelki niso bili taki, kakor bi lahko bili in kakor bi jih pričakovali.

Kaj je temu vzrok, da gnoj v zemlji ni razpadel, da ni bil predelan v hranilne snovi za rastline? — Hlevski gnoj je vir hranilnih snovi in vir humusa (prstenine) samo takrat, ako se more v zemlji brez ovire razkrajati. Zato pa potrebuje poleg primerne vlage predvsem še zraka v zemlji. To se pravi, tega zraka ne potrebuje gnoj sam, ampak predvsem mala živa bitja, razne živi, ki so v zemlji in ki gnoj razkrajajo v hranilne sestavine. Zato pa je tudi razumljivo, da gnoj v težki in zbiti zemlji, v kateri je le malo zraka, ostane nerazkrojen že v taki globini, v kateri v rahli zemlji brez težav razpada.

Prednje nam pove tudi tole važno pravilo: čim težja, čim bolj zbita in iz čim manjših delcev je sestavljena zemlja, tem bolj plitvo moramo gnoj podorati. V vsaki vrsti zemlje moramo podorati gnoj tako, da pride gnoj tja, kjer je največ malih živih bitij. To pa je v globini od 12 do 18

centimetrov. Ako je zemlja zelo rahla, naj pride gnoj 18 cm globoko, ako pa je zemlja zelo težka in zbita, naj pride gnoj le 10 do 12 cm globoko v zemljo.

Ako torej njivo orjemo zelo globoko, ne bomo pri tem oranju tudi že gnojili, ampak bomo gnojili pri drugem plitvejšem oranju, torej neposredno pred setvijo ali pri setvi sami. Vedno je boljše, da je gnoj v zemlji preplitvo kakor pa pregloboko. Prav nič ne škoduje, ako delci gnoja po gnojenju še gledajo iz zemlje. Saj vemo prav dobro, da pri gnojenju krompirju ne moremo gnoja nikdar podorati dosti plitvo. Istotako pa je tudi pri vseh vrstah žita, ki ima plitve korenine. Tudi tu spada gnoj v oni sloj zemlje, kjer žito razvija in razširja svoje korenine, to pa je plitvo pod zemljo. Le tako je dano jamstvo, da bodo mogle dobiti korenine dosti hranilnih snovi.

Za uspešno gnojenje pa je potrebno še nekaj! Gnoj mora biti dobro in pravilno porazdeljen v zemlji. Ne smemo biti na posameznih mestih skoraj celi kupi, medtem ko so drugi deli njive spet brez gnoja. Tako pravilno porazdelitev gnoja pa dosežemo najlažje in najboljše pri gnoju, ako smo nastiljali s kratko steljo. Čim krajša je torej stelja (slama, hoje itd.) tem boljši je gnoj in tem boljša je porazdelitev gnoja v zemlji, tem boljši pa tudi učinek gnoja. Že na gnojšču tak gnoj boljše zori, ker kratka slama že v hlevu vpije več gnojnice kakor pa dolga slama. Seveda je tak gnoj nato tudi lažje trositi in ga je lažje pravilno in enakomerno porazdeliti po njivi kakor pa gnoj z dolgo steljo. Tak gnoj se tudi ne veže v tako velike grude in nato ni nevarnosti, da bi na posamezna mesta prišlo preveč gnoja, nekateri deli pa bi ostali brez gnoja. Kratak gnoj se veliko boljše in veliko bolj enakomerno pomeša z zemljo, to pa je zelo velikega pomena za boljšo izrabo gnoja.

Zapomnimo si torej: plitvo zaoran gnoj in čim bolj enakomerno z zemljo pomešan gnoj, tak gnoj največ koristi kot rastlinska hrana.

„REISCHA“ — električni plot

Od številnih kmetovalcev smo dobili vprašanja zaradi „Reischa“-električnih plotov in pripadajočih aparatov. V zvezi s temimi vprašanji opozarjamo vse naše bralce, naj se v bodoče obračajo v teh zadevah naravnost na tvrdko F. Reinauer, Wien I., Esslinggasse 17.

Vsa vprašanja, ki smo jih doslej dobili od naših bralcev, smo tudi odstopili gornji tvrdki in bodo vsi zainteresirani dobili odgovor naravnost od te tvrdke.

Z ozirom na kakovost izdelkov moremo ponovno zagotoviti, da ima to podjetje veliko in dolgoletno izkušnjo v konstrukciji električnih plotov za pašnike.

„Reischa“ je ureditev, ki izmed vseh aparatov, kar jih je na avstrijskem trgu, najbolj štedi s tokom in je ravno ta ureditev zaradi svojih štirih različnih možnosti izvedbe — dvojno stikalo za normalni in ojačan udarec s tokom — izredno priljubljena.

Prihranek na toku znaša v primeri z akumulatorsko ureditvijo tudi pri upoštevanju amortizacije (odpisa) najmanj 50 do 60 odstotkov. Višino prihranka pri ureditvi tega plota v primeri z lesenim plotom ali pa z bodečo žico si more izračunati vsak kmet sam, ako upošteva dnevne cene za les oziroma bodečo žico. Pri tem bo vsak kmetovalec mogel sam ugotoviti, da je pri tem električnem plotu prihranek res izreden.

Tako smo dobili sporočilo od nekega kmeta, da je kupil „Reischa“ električno ograjo, da je plačal za njo sicer okrog 1000 šilingov, vendar pa je kljub temu doslej prihranil vsled te ureditve vsaj 3000 šilingov.

V ostalem pa moramo še posebej omeniti, da „Reischa“ električni plot ni priporoč-

ljiv samo za govejo živino, ampak tudi za svinje in konje.

Ravno tako pa uporabljajo „Reischa“ električne plotove z velikim uspehom tudi v gozdarstvu. Saj varuje ta plot mlade gozdne nasade pred poškodbo po divjačini in pred drugimi poškodbami.

PAPIR IZ SLADKORNEGA TRSA

Zaradi svetovnega pomanjkanja papirja in surovin za njegovo izdelavo — predvsem celuloze — so povečali raziskave novih postopkov za izkoriščanje novih surovin pri izdelavi papirja. V Indiji je nedavno pričela obratovati nova papirnica, ki uporablja kot surovino sladkorni trs, oziroma točnejše povedano vlaknaste ostanke, ki jih dobimo, ko iz trsa iztisnemo sladkor.

V državah Britanske skupnosti dobijo pri proizvodnji sladkorja iz trsa na milijone ton teh vlaknastih ostankov, katere so do sedaj sežigali v pečeh. Nova papirnica je prva v vseh državah Britanske skupnosti, ki uporablja vlažne vlaknaste ostanke sladkornega trsa za izdelavo odličnega papirja in lepenke. Sedaj gradijo nove papirnice, ki bodo pri proizvodnji papirja uporabljale isto surovino tudi v južni Indiji, Afriki, Mehiki in Braziliji.

Obiščite

JESENSKI SEJEM V PLIBERKU

31. avgusta — 1. septembra 1952

Ko pride Sv. Ilj, je jesen v deželi in z začetkom jeseni pride tudi jesenski sejem v Pliberku. Brez te prireditve si niti prebivalci mesta niti okoličani skoraj ne bi zamogli misliti, da je že jesen v deželi. — Ko mine glavno poletno delo in ko prehaja poletna vročina v hladne jesenske večere, predno se začne jesensko delo, vabi vse meščane in še posebej vse okoličane jesenski sejem v Pliberku.

Pri obisku jesenskega sejma priporočamo našim bralcem, da obiščejo predvsem one trvdke, ki oglašajo v našem listu. Tudi med letom naj kopujejo svoje potrebščine predvsem pri teh trvdkah. Tako boste dobili pri Blažu Opetnik-u blago vsake vrste za obleko, dobili boste tam perilo in vse pletenine, naročili pa si boste tam tudi lahko obleko po meri.

Po ugodnih cenah boste dobili luksuzne pa tudi strapacne čevlje za vsak dan pri Gregorju Opetnik-u.

Gregor Opetnik

Pliberk — Bleiburg

Velika zaloga strapacnih in luksuznih čevljev po ugodnih cenah.

Vse elektro-potrebščine za kmetijstvo in za dom dobite pri podjetju Mihael Hollauf, ki izvršuje tudi vsa zadevna popravila.

Radio-aparate in razne elektromotorje dobite tudi na plačilo v obrokih v trgovini Sammer und Madritsch.

Vsa zidarska dela izvršuje zelo solidno in kakovostno prvovrstno zidarski mojster Ignac Kuchlei.

Mestno stavbno podjetje dipl. ing. Albert Glawar izvršuje vsa stavbna dela zlasti pa še gnojšča, obnovo in prenovitev hlevov. Posebno pa je znano to mestno stavbno podjetje po patentiranih in praktičnih izdelavih svinjskih hlevov.

Ako potrebujete nove kmetijske stroje kakršne-

koli vrste, ako potrebujete živalni stroj ali pa bi se radi vozili s kolesom, ako hočete zamenjati stare stroje za nove ali hočete stroje prodati, obrnite se na podjetje Max Traun v Pliberku.

V poletni vročini, po teškem delu spomladi in v jeseni, pa tudi pozimi in ob praznikih je okrepčilo čaša domačega piva, ki ga proizvaja pivovarna Sorgendorf že skozi 200 let.

Kuchlei Ignac

Zidarski mojster, Pliberk-Bleiburg

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela.

Podjetje Josef-a Reiter-ja je že staro, vpeljano in vsakomur dobro poznano. Kupuje les za domače potrebe ni za izvoz. Zaradi svoje solidnosti je podjetje pri prebivalstvu vse spodnje Podjune dobro poznano in zato vsak rad ponudi tej trvdki les v nakup.

Zalogo vsakovrstnega blaga si morete ogledati in tudi kupiti po potrebi v trgovski hiši Kraut. Ako boste te trgovske prostore obiskali, je gotovo, da boste zaradi dobre kakovosti blaga tam tudi kupili.

Kadar boste gradili novo gospodarsko poslopje, ko boste gradili novo stanovanjsko hišo, ko boste izvrševali razna popravila, ko boste potrebovali za osuševanje drenažne cevi, spomnite se, da dobite ves gradbeni material, opeko, zidake itd. v najboljši kakovosti pri opekarni Hermann & Krausler v Pliberku.

Elektro — Hollauf

Mihael Hollauf, Pliberk-Bleiburg

Vse elektro-potrebščine za kmetijstvo, instalacije, popravila, navitje motorjev — Ugodna plačila na obroke

DIPL.-ING. ALBERT GLAWAR

MESTNI STAVBNI MOJSTER — PLIBERK — BLEIBURG

Izvedba vseh grabenih del, gnojšč, preureditev hlevov, prenovitve itd.

Posebnost: patentirani svinjski koči

DR. METOD TURNSEK:

Z žrtvami in ob nevarnostih je dozorel misal

(Nekaj misli in spominov ob izdaji „Malega misala“)

O tem, da je poleg sv. pisma tako imenovani rimski misal ali mašna knjiga najvažnejša knjiga sv. Cerkve, rabljena vsak dan in na vseh krajih sveta, pač ni treba prepričevati. To je najodličnejši molitvenik, ki ima za vsak dan posebno mašo ali vsaj za posamezen svetniški god. Je tudi najstarejša bogoslužna knjiga, dasi spočetka ni bila knjiga, sestavljena tako kot današnji čas, marveč je bila „svitek“ (kodik), iz katerega je škof odnosno duhovnik bral bogoslužno besedilo. Berilo in evangelij so brali iz posebnega svetopisemskega svitka. Vsekakor so prvotno obrazci misala (razni tako imenovani zakramentariji) znani že v 5. in 6. stoletju po Kr. Iz iste dobe izvirajo tudi najstarejše in najlepše mašne prošnje, ki jih danes v misalu že naštejemo preko 3000.

Jasno je, da so vsi krščanski misijonarji poleg sv. pisma jemali s seboj tudi „zakramentarij“ — misal, da so opravljali presv. evharistično daritev. Bogoslužni jezik je pri sv. daritvi na krščanskem Vzhodu bil naroden: armenjski, sirske, koptski, grški, na krščanskem Zpadu pa deloma, vsaj v Rimu spočetka, „kulturni“ grški in domač latinski, in potem vedno bolj, tudi pri nelatinskih narodih, državni latinski. Sveta slovanska apostola Ciril in Metod, Grka po rodu, ki sta bila poklicana v misijone k Moravanom, sta pa Slovanom prinesla bogoslužne knjige, prevedene v njih materin jezik (staroslovanski jezik). Kolikor prevod še ni bil izvršen v njuni grški domovini, sta ga dovršila na Moravskem pri knezu Rastislavu in v slovanski Panoniji pri slovanskem knezu Koclju. Sveta in izredno bistroumna moža, ki sta se slovanski priučila že v rojstnem Solunu, sta slovanski govorici iznašla primerne pismenke (črke) — glagolico — in božji nauk prelila tudi v slovansko besedo, zavedajoč se, da je Slovanom zaradi Boga in njih duš potrebno omanjevanje božje besede in služba božja v njih domači govorici. Svoj slovanski prevod bogoslužnih knjig sta sveta brata vzela tudi s seboj v Rim, slovanske knjige položila na oltar sv. Petra in tam pri „apostoliku“ — sv. očetu izposlovala dovoljenje za rabo slovenskega jezika pri bogoslužju. Tako sta sv. brata Ciril in Metod ne samo prva prevajalca bogoslužnih knjig v slovansko, marveč sta tudi prva pri sv. bogoslužju uporabljala slovansko govorico. S tem sta tadvda grška misijonarja malo poznane in zaničevane slovanske „barbare“ dvignila in vzporedila s „kulturnimi“ Grki in Latinci.

O tem, kako in zakaj je na krščanskem Zpadu, tudi pri katoliških Slovanih, prevladal v bogoslužju latinski jezik, razen nekaj izjem slovanskega glagolskega bogoslužja v Istri in Dalmaciji in mozarabske liturgije v Španiji, ne bomo tukaj razpravljali. Nedvomno ima pri tem velik delež ideja srednjeveškega svetorinskega cesarstva, v katerem so vsaj spočetka bili vodilni latinski narodi. Zgodovina je šla svojo usodno pot. Razveseljivo pa je to, da se je novejši čas, rekli bi, v zadnjem stoletju, pri evropskih narodih vsebolj začela oglašati želja, da bi verniki mogli z razumevanjem spremljati mašnika pri oltarju in pri sv. obredih. Zato je povsem naravno prišlo do prevajanja latinskega misala v domače narodne jezike. Ob poživljeni vnemi za življenje s Cerkvijo so si skoraj vsi evropski narodi že prevedli in izdali svoje ljudske misale.

Jasno, da katoliški Slovani niso hoteli zaostati. Prvi so bili Poljaki, ki so jim že med prvo svetovno vojno poljski benediktinci v Belgiji oskrbeli lep prevod rimskega misala. Takoj po prvi svetovni vojni so šli na delo češki benediktinci v Pragi in leta 1925 izdali elegantno izdajo češkega rimskega misala. Tudi Hrvatoma je univerzitetni profesor dr. Kniewald leta 1930 priredil dokaj čedno, dasi nekoliko pomanjkljivo izdajo. Za njimi so si Poljaki pripravili še nov, dokaj zboljšan prevod, ki ga je oskrbel dr. Mihael Kordel. Le Slovenci smo še vedno bili brez misala.

Veliki ali celotni slovenski rimski misal

Slovenci smo za prvo potrebo dobili dr. Pečjakovo: „Večno življenje“, ki je do zdaj doživelo že 14 izdaj, vendar je v njem samo do 30 svetih maš. Vital Vodusek je v svojih nedeljskih „Svetih mašah“ šel dalje in dosegel nekaj nedeljsko-prazniški misal. Za njim je dr. Ivan Vrečar izdal dijaški molitvenik „Kristus kralj“, ki v veliki izdaji tudi vsebuje vse nedeljske in glavne prazniške maše. Vendar sta oba, tako Vodusek kot dr. Vrečar, dopela komaj do tretjine poti. Dve tretjini celotnega misala še vedno ni bilo prevedenega. Ko je leta 1936 začela izhajati liturgična revija „Božji vrelci“ (tri leta kot priloga, potem pa kot samostojna revija), ki naj bi poživila liturgično gibanje med Slovenci, je name kot ustanovitelja in urednika revije začelo kar delevati vprašanj, kdaj vendar bomo tudi Slovenci dobili svoj celotni misal. Pozanimal sem se, če se kje kaj pripravlja, pa se je skazalo, da ima ta ali oni sicer dobro voljo, ali celotnega misala še dolga leta ne bo. Ob tem stanju mi je ljubljanski škofijski ordinariat poveril nalogo, naj se celotnega prevoda lotim kar sam. Prvi slovenski liturgični kongres leta 1937 v Tinjah na Koroškem, ki ga je vodil kanonik dr. Rudolf Blüml in na

Opetnik Blaž

Pliberk — Bleiburg

krojač za moške in ženske obleke — Velika zaloga cenenega in najfinejšega blaga vseh vrst — Trgovina perila in pletenin.

Josef Reiter's Erbe

ZAGA — TRGOVINA Z LESOM — EKS-PORT LESA

PLIBERK — BLEIBURG

Telefon 323

ELEKTRO- EN RADIOPOTREBSCINE

Sammer & Madritsch

Pliberk — Bleiburg

Velika izbira radioaparatov in elektromateriala. — Ugodna plačila na obroke.

Trgovska hiša Kraut

PLIBERK - BLEIBURG

Ima na oba sejemska dneva ves dan odprto. Posebne ponudbe

Ko gradite hiše

uporabljajte votlo opeko, ki vam zagotovi trajno in zdravo stanovanje

dobavlja takoj

ZIEGEL- UND TONWERK

Hermann & Krausler

Pliberk — Bleiburg, tel. 242

Znatno znižane cene

Schloßbräu

Kärntner Braustätte der Gögger-Brauerei AG.

Sorgendorf bei Bleiburg

Naš izdelovalni načrt

zidna opeka, medstenska (DÜWA)

Stropniki (WENKO)

Opečna sipa za tenis-prostore

Vrtna keramika

Drenažne cevi 8 — 18 cm

katerem smo jasno uvideli, da je liturgično gibanje pot uspešne verske prenovne slovenskega naroda, me je docela preveril, da je s prevajanjem misala treba čimbolj pihetiti. Misal je bil namreč potreben slovenskemu narodu ne samo v domovini, marveč še bolj v zamejstvu in v tujini, da bi Slovencem ob poživljenem verskem življenju budil in krepil tudi narodno zavest.

Ko sem se odločil za prevod celotnega rimskega misala, mi je bilo tesno pri srcu. Vedel sem, da je to trda trdnjava, ki jo moram naskočiti taktično, z organiziranim aparatom, t. j. s sodelavci in z znanstvenimi pripomočki, vrsto tujih prevodov in misalskih slovarjev in komentarjev. Z nekaterimi sobratmi smo se kmalu znašli v posebnem „laboratoriju“, „misalski sobi“. Tukaj so nas po mizah zagrinjali staroslovanski, francoski, angleški, nemški, italijanski, poljski, češki, hrvatski prevodi, razne razlage in komentarji. Slo je za to, da bi slovenski prevod bil čimbolj veren, da bi čim zvesteje zajel pravo liturgično, bogoslovno misel. Ker je rimski misal, kar zadeva njegovo kratko in jedrnatost izražanje, prava jezikovna in teološka mojstrovina, v njem je zgoščeno vse katoliško bogoslovje in pristna katoliška pobožnost, je delo prevajanja bilo zelo delikatno. Vsak izraz je bilo treba skrbno tehtati. In ker je slovensko uho za lepoto jezika zelo občutljivo in slovenski duh zahteva jasnosti in nazornosti, smo tudi slovenskemu izražanju morali posvetiti največjo skrbnost. Naše načelo je bilo: podati vse bogoslovno natančno pa v nazornem domačem jeziku in občutju, da bi se napreprostejši vernik ne zatikal in spotikal, da bi se ne zgodilo, kar je pred sto leti hudomušno dejal pesnik dr. Prešeren, da bi ob molitveniku ne „klel kmet, molitve bravi“. Sprito tega smo vse tisto, kar je doslej že bilo iz misala prevedeno in objavljeno (Večno življenje, Svete maše, Kristus kralj) na novo pregledali in preuredili v enoten slog. Vsako stvar (prevod) smo po večkrat na glas brali in praktično preskušali ali zveni dovolj blaglasno in domače. Umijlivo, da je delo prevajanja trajalo skoraj pet let, zlasti ker je v naše papirje kot strela udarila vojna. Rokopis prevoda je bil že v resni nevarnosti. Nacistični okupatorji so vdrli in mi iz sobe odvlekli pisalno mizo in pisalni stroj, rokopis pa je na srečo ostal. Tudi med vojno dobo je rokopis v aktovki marsikatero noč romal v razna skrivališča.

Da se ni začela vojna, bi slovenski misal zagledal beli dan v letu 1941 ali 1942, saj je Misijonska tiskarna v Grobljah že nakupila papirja za 16.000 izvodov. Tudi za toliko izvodov usnja za vezavo. Pa so vso to zalogo zasegli in odvlekli nacisti.

V vojni vihrli smo imeli veliko skrb, da bi roko-

pis misala vsaj oteli, saj je delo bilo že skoraj dokončano in vanj je bilo vloženih na tisoč ur dela in truda. Imeli smo srečo, da je rokopol priromal v Ljubljano na varno nekaj tednov pred kapitulacijo Italije in homatijami po deželi. Ravnatelj Ljudske tiskarne je takoj razumel, da z izdajo misala ne smemo odlašati, tudi če izide v še tako nizki nakladi. Ljudska tiskarna je mogla nuditi papirja le za 4000 izvodov.

Čprav smo v naši „misalski sobi“ prevod misala vsaj trikrat premleli, sem ga v dokončni pregled izročil še bogoslovnim in jezikovnim veščakom, kot n. pr. dr. Fr. Lukmanu, dr. Alešu Ušeničniku, dr. Antonu Brezniku, dr. Ivanu Grafenauerju, pisatelju dramaturgu Janku Modru. Šele potem je rokopol dozorel za tisk.

A tudi natis je zahteval svoje. Misal je bilo potreba izdati v praktični, okusni in prikupni sestavi in obliki. Tako odlična knjiga mora imeti tudi svojo zunanjo kulturo, kot se je izrazil mojster arhitekt Plečnik. Istotako je tudi akad. slikar Slavko Pengov za misal zamislil svojevrstne liturgične vinjete in liturgično uvodno sliko s slovenskim občutjem.

Po devetih mesecih neprekinjenega tiskarniškega dela v največji slovenski katoliški tiskarni, takrat Ljudski tiskarni, je celotni slovenski rimski misal izšel pred majem 1944, obsegajoč okrog 1200 strani. Slovenski narod je slednjič dobil težko pričakovano mašno knjigo, rimski misal v materinščini. Vanj so vključeni tudi prevodi tako imenovanih proprijev, posebnih maš slovanskih škofij in škofij, koder prebivajo Slovenci.

Veliki ali celotni slovenski rimski misal s proprijem je posvečen slovenskemu narodnemu jubileju, 1200 letnici pokristjanjenja slovenskega naroda. Imeli smo željo, da bi knjiga prišla v roke vsem Slovincem na rodni zemlji in v tujini. Pa so zaradi vojne vihere le redki izvidi dosegli Koroško in Primorsko. Še štajersko komaj. Knjigovezu so Ljubljana ni pod rokami pobrali izvode in prva izdaja je pošla že v nekaj mesecih. Pripravljena je bila že druga izdaja v večji nakladi in na najfinejšem biblijskem papirju, da bi po končani vojni tudi Korošci, Štajerci in Primorci ter slovenski izseljenci prejeli jubilejno knjigo — celotni slovenski misal. Pa se je tako preokrenilo, da druga izdaja ni zagledala belega dne. Na pripravljenem biblijskem papirju je bila natiskana le komunistična marksistična doktrina. Kakor za 16.000 izvodov nameravane grobeljske izdaje tako je tudi za 10.000 izvodov ljubljanske izdaje ves vnaprej plačan strošek šel v nič. Tudi ves stavek (svinec) je bil razmetan in uničen, tako da

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

Z žrtvami in ob nevarnostih je dozorel misal
bo poslej treba postaviti vse znova, ko se bo tiskala nova izdaja velikega misala.

Mali misal

Dasi je potreba po velikem misalu izredno velika, vendar za zdaj ni založnika, ki bi tvegala izdajo velikega, celotnega misala. Za tisk se je sicer ponudil Herder na Dunaju. Vendar je ne samo strah pred ogromnimi stroški, marveč tudi narodni čut odsvetoval, da bi takšno imenitno narodno delo tiskali kje drugod kot pa v domačem tiskarskem podjetju. Mohorjeva družba v Celovcu se je odločila, da je za svojo 100 letnico obstoja izdala vsaj mali, nedeljsko-prazniški misal hkrati z molitvenikom in pesmarico. To nalogo je sedaj izpolnila. Čeprav bi kot prireditelj želel marsikatero stvar drugače, vendar sodim, da se je novi Mohorjevi tiskarni prvelec posrečil in dobro uspel.

O tem, kaj je v Malem misalu premalo ali preveč, kaj posrečeno ali ponesrečeno, naj izreče svoje mnenje tudi javnost! Vse upravičene želje in predloge bo prireditelj z založbo pri novi izdaji rad upošteval.

Naj nova, jubilejna mohorska knjiga poroma po vseh krajih slovenske zemlje, naj bo sprejeta tudi v domove slovenskega človeka po tujem svetu, vsem naj bo blaga tolažnica in vodnica h Kristusu. V Trstu, na praznik vezi sv. Petra, 1. VIII. 1952.

ZVABEK

Kot blisk se je raznesla vesela vest, da so naši novi zvonovi že v Pliberku na kolidvoru. „Tako po nje,” smo rekli. Ob 6. uri zvečer so nam naznanjali topiči prihod dobrodošlih in zvonovih naših cerkva so jih prvi pozdravili in vabili v vzvišeno službo. Verniki so se zbirali pred farno cerkvijo in množica je veselo pozdravila nove in zveste prijatelje življenja.

Počasi in slovesno je pripeljal voz gosp. Stogarta z venci ovenčane tri zvonove v vas, pred farno cerkev. Oči vseh so bile uprte v voz, v zvonove, v nove glasnike božje časti in slave. V par minutah so bili zvonovi na svojem začasnem prostoru, da se 7. septembra dvignejo v višave zvonika, da pokažejo, kaj znajo in zmorejo. Po sprejemu smo stopili v cerkev in veselega srca in upanja polne duše smo zapeli: „Hvala večnemu Bogu!”

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.
31. avgusta: 7.15 Verski govor — Glasba. — 1. septembra: 14.30 Tedenski pregled — Tekoča dela v kmetijstvu. — 2. septembra: 14.30 zdravnik — Po svetu — 18.30 Slovenske umetne pesmi. — 3. septembra: 14.30 Za ženo. — 4. septembra: 14.30 Za mladino (Slike iz narave) 18.30 Iz del O. Zupančiča. — 5. septembra: 14.30 Komentarji. Sodobna vprašanja. — 6. septembra: 8.45 Iz slovenske književnosti. — Šport. — 7. septembra: 7.15 Verski govor — Glasba.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1m oddaja za inozemstvo.

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15—8.30 11.30—14.30, 17.30—24.00. Ob nedeljah: 8.00—24.00. Poročila dnevno:

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura”. (val 50,25, 31,10, 25,55 in 196 m)

„Hiša malega človeka” dobavlja najugodnejše radio-aparate, elektro-material
RADIO SCHMIDT
Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

KÄRNTNER

AUTOSALON

lastnik Alex Polgar

HERRENGASSE 10

Celovec-Klagenfurt, Tel. 44-24

LOHNER-motorni kotali in avtomobili

tovarniško novi ali priložnostni nakupi
Prodaja - nakup - komisija

Za pričetek šolskega leta
v največji izbiri in najnižjih cenah:
Otroške nogavice — otroško perilo —
puloverji in jopice —
telovadne obleke — volna
samo kvalitetni izdelki priznanih avstrijskih
tovarn

Pollanz

Celovec, Bahnhofstrasse 8 a

ZA ZABAVO

Prevelika mera

Mlada žena pripoveduje možu, ki se sili s preslano juho:

„Dragi moj, brala sem ravno danes, da potrebuje človeško telo tri kilograme soli.”
„Gotovo, draga moja,” pravi mož, „toda ne vse naenkrat.”

Zelo vljudno

Pesnik: „Sedaj pišem svoje spomine.”

Prijatelj: „Povej mi, prosim, ali si že prišel do dneva, ko sem ti posodil sto šilingov?”

Pri zdravniku

Zdravnik: „Predno vas preiščem, še eno vprašanje: Kaj pijete najraje?”

Bolnik: „Preljubenzivo, gospod zdravnik. Toda, če smem že izbirati, prosim za kozarec vina.”

FOTOHAUS Schmauß

CELOVEC-KLAGENFURT

Heiligen-Geist-Platz 1. Tel. 20-95.

Foto-aparati in filmi v bogati izbiri

NOVI JESENSKI MODELI

Moški in damski plašči
damske in moške obleke priporoča

WALCHER

Celovec — Klagenfurt,

10.-Oktober-Str. 2 Lastna izdelovalnica

URADNE OBJAVE

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško
Zavod za pospeševanje gospodarstva

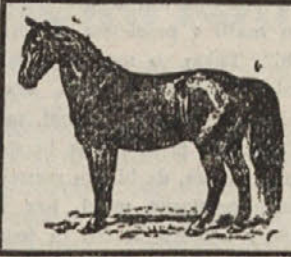
SPLOŠNI TRGOVSKI PRIPRAVLJALNI TEČAJI
ZA MOJSTRSKE IZPITE V CELOVCU IN
V BELJAKU

Celovec: Začetek tečaja v ponedeljek, dne 1. septembra 1952, ob 13. uri v Zavodu za pospeševanje gospodarstva pri Trgovski zbornici, Bahnhofstrasse 40, 3. nadstropje.

Beljak: Začetek tečaja v ponedeljek, dne 1. septembra 1952, ob 13. uri pri okrajni poslovalnici Trgovske zbornice, Gerbergasse 24.

Trajanje tečajev: 4 tedne, vsak dan popoldne. Prispevek: 150 šilingov.

Zanimanci se morejo prijaviti tudi še ob začetku tečajev.

KARL PUTSCHER

konjski mesar

Celovec

Fischelhofstr. 12

Telefon 15-22

Prevzemamo tudi za-
varovane konje. Če sila,
koljemo podnevi in ponoči.

TIER-ECKE!

zoološka trgovina in trgovina z živalmi

J. WERSCHETZ

Beljak-Villach, Bahnhofstraße 19

Telefon 68-29

Eksotične tople- in hladnovodne lepote ribice — Eksotične toplovodne lepote rastline — Akvariji, krmilna korita, žlica za odstranjevanje usedlin, filtri, toplomeri, prežračevalniki, čistilci šip, cevi, zračnice — živa in suha hrana — in mnogo drugega imam stalno Vam na razpolago. — Moj brezplačen cenik Vam je na razpolago in Vas vabim, da ga neobvezno zahtevate.

Gesund und Lustig

Jedes Kind ist so. Es braucht nur viel Liebe, Pflege und gute, richtige Nahrung. Die beste und billigste Krebtsquelle ist immer noch die Milch. Nur muß fette Vollmilch aufgelockert werden, damit sie im jungen Kindermagen in leichtverdauliche Flöckchen zerfällt. Am besten durch Milch mit

Kathreiner

KAZEN ZA IZNAJDLJIVOST

Dopisnik ameriškega lista „Commercial Appel” iz Memphisa poroča iz Dunaja o iznajdljivi lastnici neke knjigarne v Bratislavi na Slovaškem, ki pa je morala zaradi svoje iznajdljivosti romati v zapor. Ta ženska je namreč razstavila štiri sovjetske knjige v izložbenem oknu v sledečem redu po naslovih knjig: „Hočemo živeti”, „Daleč od Moskve”, „V senci nebotičnikov”, „Pod tujo zastavo”.

VSI SO ENAKI

„No, Pepi, kakšen je novi učitelj? Ali se veliko naučite pri njem?” — „Ah, oče, vsi so enaki, vsi skupaj nič ne vedo in vedno samo nas sprašujejo.”

V šoli

Učitelj: „Koliko je trikrat štiri?” — Učenec: „Dvanajst.” — Učitelj: „Prav, Hanzi, zato dobiš 12 orehrov za nagrado.” — Hanzi (tiho sosedu): „Če bi bil to preje vedel, bi bil rekel: dvajset.”

Dunajski mednarodni velesejem

od 7. do 14. septembra 1952

Modni, luksuzni, gospodinjstvi predmeti (tehnika, stroji, priprave, orodje). Vzorčni velesejem kmetijstva in gozdarstva (hranila in poživila). Poskušnja vin. Uradni inozemski paviljon: Bolgarija, Češkoslovaška, Anglija, Italija, Jugoslavija, Romunija, Madžarska, Zveza sovjetskih socialističnih republik Rusije. 25% popusta na železnice in avtobusih. — 20% popusta pri obisku Dunajskega državnega gledališča.

Velesejmske izkaznice dobite pri deželnih zbornicah za obrtno gospodarstvo v posameznih deželnih glavnih mestih, pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah in v prodajnih pisarnah, ki so posebej označene na lepakih.

Po sklepu svete božje volje je v nedeljo, dne 24. avgusta, naš sobrat, prečastiti

gospod p. Gregor Ehgartner, O. S. B.

samostanski gospodarski administrator v Doberli vasi, ekon. svetnik, imetnik koroškega križa za zasluge mirno umrl v 78. letu življenja, v 52. letu redovništva in mašništva ter dobro pripravljen po prejemu sv. zakramentov za umirajoče.

Logreb našega dragega sobrata je bil v sredo, dne 27. avgusta, ob pol 7. uri v samostanski cerkvi.

Sveti rekviem bo darovan v št. Pavlu v četrtek, dne 28. avgusta, ob pol 7. uri v samostanski cerkvi.

Prečastito duhovščino in vernike prosimo, da se našega pokojnika spominjajo pri sveti daritvi in v molitvi.

Doberla vas — št. Pavel (samostan), dne 27. avgusta 1952.

Opat in konvent

benediktinskega samostana št. Pavel

MALI OGLASI

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu Ti pripomre Mali oglas v „Našem tedniku”.

Slovenec, star 27 let, marljiv, žveljar, želi spoznati v svrhu ženitve slovensko dekle od 18 do 26 let. Dopis s sliko, ki jo zanesljivo vrem, na naslov: Konrad Besiak, Admont 8. Ob. Stmk.

KINO

BELJAK-VILLACH

Bahnhoflichtspiele

Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Od 29. VIII. do 1. IX. „Ehckrieg”

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadtheater

Začetek ob 15.30, 17.45 in 20.30 uri
Od 29. do 31. VIII. „Der Verdammte der Inseln”

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30.

Od 30. VIII. do 1. IX. „Texas-polizei räumt auf”

Oglašuj v našem listu

**Dobro jutro — dober dan,
SCHLEPPE-pivo vsaki dan!**

AVE-MÖBEL von der Fabrik zum Verbraucher!

Od tovarne do kupca

Vaše pohištvo kupujte v največji specialni tovarni pohištva v Avstriji!

Zaloga v Celovcu-Klagenfurt, Getreidegasse 1
v Beljaku-Villach, Moritzgasse (nasproti Parkhotela)

POCENI PRODAJA v trgovski hiši

Georg Umschaden

se nadaljuje! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši

Georg Umschaden

Celovec — Klagenfurt
Fleischmarkt